

Draudzīgais aicinājums dzīvo

Kuldīgas Centra vidusskolas bibliotekāre Rūta Beltiņa kopā ar 2.b klases skolēniem Raineru Megni, Adelīnu Skujāni, Rebeku Mariju Bāderi un Rūtu Motilu aplūko atnestās grāmatas.

Kādreizējā Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa iedibinātā tradīcija dāvēt skolām grāmatas joprojām dzīva. Kuldīgas novada domes deputāti 26. janvārī – Draudzīgā aicinājuma dienā – viesojās Alsungas pamatskolā, dāvinot pašu izvēlētās. Bet Kuldīgas Centra vidusskola mudinājumu ievietoja sociālajos medijos, un šogad dāvinājums bagātīgs – vairāk nekā 220 grāmatu.

Deputāts Raitis Valters Draudzīgā aicinājuma dienā piedalās pirmo reizi un Alsungas pamatskolai dāvā grāmatas no sava tēva – aktiera un rakstnieka Ēvalda Valtera – bibliotēkas, tai skaitā viņa domugraudu krājumu *Dzīvi mīlot*, kas izdots tikai 500 eksemplāros.

KATRS AR SAVU

Alsungā ciemiņus ar skanīgu priekšnesumu sagaidīja pulciņš *Mazie suitiņi*, pašpārvaldes pārstāvji Rūdis Āboliņš, Enija Žilinska un Emīlija Liepa pastāstīja par skolu, bet par pagastu uzdeva deputātiem jautājumus.

Pasniedzot grāmatas, deputāte Baiba Mikāla sacīja: „Šodien pasaulē mainās notikumi, mainās tas, ko saucam par cilvēcību, arvien jaudīgāk ienāk tehnoloģijas. Jābūt pamatam. Par dabu, cilvēkiem un lietām daudz ko var atrast enciklopēdijā. Ja kādam ko dāvinu, domāju – vai es gribētu, lai to uzdāvinātu man. Šo enciklopēdiju gribētu.” Dažiem kolēģiem bija pārsteigums, ka deputāte Kristīna Ansons savulaik Alsungas skolā mācījusies: „Lielu daļu no tagadējām kompetencēm ieguvu šeit, un tās bijušas vērtīgas. Dāvinu grāmatu, kas skolēniem palīdzēs iemācīties rakstīt, piemēram, kursa darbus.” Domes izpilddirektore vietniece Agnese Buka dāvāja grāmatu angļu valodā, piebilstot, ka pusaudži tagad latviski lasot mazāk nekā angļiski: „Vismaz man ir tāda pieredze.” Turpretī deputāts Raimonds Lapukis pasniedza latviešu valodas vārdnīcu, uzsverot, ka dzimtā valoda šajā laikā ir ļoti aktuāla.

LAI NODER UN PATĪK ARĪ CITIEM

Kuldīgas Centra vidusskolā nu grāmatu esot tik daudz, ka būšot jāveido speciāls *Draudzīgā aicinājuma* grāmatplaukts, sacīja bibliotekāre Rūta Beltiņa. „Ir tādi skolēni, kas atnesuši sešas vai astoņas. Rūdolfs Nikazs no 4.c klases kopā ar vecākiem atveda 167! Katra grāmatiņa mums ļoti lielā vērtē. Esam ieguvuši ne tikai jaunāko bērnu un jauniešu literatūru, bet arī pērles no senākiem gadiem, kas noder arī modernajā laikmetā. Vairāki mazie gribējuši piedalīties un ar vecākiem grāmatnīcā nopirkuši pavisam jaunas. Daudzi savu atnesto grāmatiņu ir izlasījuši,” stāsta bibliotekāre. Akcija pagarināta visu nedēļu, jo piektdien vairāki, kuri gribējuši ko dāvināt, skolā nav bijuši.

Inta Jansone, Amanda Gustovska
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa un Amandas Gustovskas foto

Karoga diena Skrundā:

jaudīga un šogad īpaši nozīmīga.

➔ 12. lpp.

Nīkrācē atkal atver gaļas ražotni.

➔ 4. lpp.

Valsts kontrole revidē pašvaldības un civilo aizsardzību.

➔ 9. lpp.

Personība. „Grūtākais ir dzīves principus nevis saprast, bet gan pašam tos īstenot. To pašlaik cenšos darīt,” saka strausu un kazu audzētavas un lauku restorāna īpašnieks

Pēteris Gobzemis.

➔ 6.-7. lpp.

Raņķos: atbrīvojas no padomju mantojuma; sieviešu ansamblis dzied priekam; sava ģerboņa meklējumos.

➔ 5. lpp.

Piektdien, 3. februārī:

- Kāpēc KKP pakalpojumi dārgāki.
- Skrundā pie Valda Danenberga.
- Jaunami Viduskurzemes pamatskolā-attīstības centrā.
- Kuldīdznieki trīs gadus Jaunzēlandē.
- Kādus Kuldīgas svētkus vēlas iedzīvotāji.

REDZĒJUMS

Sasāpējis kamols

Līga
Gabrāne

Man ir sajūta: esam nonākuši tādā situācijā, kad lavīna sākusī velties. Gadu pa gadam krājušās problēmas ar ģimenes ārstu trūkumu. Līdz šim tās varēja ignorēt, bet nu vadzis ir lūzis un problēma sākusī gāzties no kalna lejā. Speciālisti vēl piebilst, ka tas, ko redzam tagad, vēl nav bedres dibens, proti, viss var būt vēl sliktāk. Bet pieļauju, ka tiem, kuri Kuldīgas novadā nonāk situācijās, kad ģimenes ārsts pēkšņi vairs nav pieejams un citi atrodas daudz tālāk un ir grūtāk sasniedzami, jau pašlaik šķiet, ka viss ir tik slikti, ka sliktāk nevar būt... Sāpīgi to izjūt cilvēki laukos, kam ir hroniskas saslimšanas, kuri ir cienījamā vecumā, kad no dažādām kaitēm izvairīties visbiežāk nav iespējams un dakteris jāapmeklē regulāri.

„Ģimenes ārstu paaudžu maiņa pietiekami sekmīgi notiek tikai Rīgā un tās tuvumā. Iemesli savijas tādā sociālekonomiskā problēmu kamolā, ko atšķetināt ir ļoti grūti.”

Atceros: kad Latvijā tika ieviestas ģimenes ārstu prakses, šķita ļoti simpātiski, ka mums katram tagad ir savs ārsts, sava uzticības persona, kuru turklāt varam izvēlēties un pie kuras, ja

tam piekritam, pierakstīt vienas ģimenes locekļus. Tā ar uzticības personām pa šiem gadiem esam satuvinājušies, un ir saprotams, ka nemaz negribam šķirties, ja tāda situācija pienāk. Taču, protams, nevaram ne mazākajā mērā pagērēt, lai ārsti nedodas pensijā, kad ir pienācis laiks un viņi paši strādāt vairs nevēlas. Tās ir katra cilvēka tiesības, un tā ir pelnīta atpūta pēc gara un intensīva darba mūža.

Taču galvenā problēma ir tā: pie kā lai pacienti tad piekristās. Kas nāks vietā? Un te nu izrādās, ka ģimenes ārstu paaudžu maiņa pietiekami sekmīgi notiek tikai Rīgā un tās tuvumā. Iemesli viens caur otru savijas tādā sociālekonomiskā problēmu kamolā, ko atšķetināt ir ļoti grūti. Piemēram, tas ir laukos sarūkošais iedzīvotāju skaits, kas velk līdzīgu skolu slēgšanu, un jaunam speciālistam, kurš gribētu šeit dzīvot un audzināt bērnus, tas nebūt nešķiet pievilcīgi. Ja apdzīvotajā vietā pacientu nav daudz, skaidrs, ka būs jābrauc pa vairākām vietām, lai nestrādātu ar zaudējumiem. Rēķini par elektrību un apkuri kāpj visiem – ārstu prakses nav izņēmums, un tas finansiālo situāciju tikai pasliktina.

Tie ārsti, uz kuru pleciem tagad pārveļ virkni pacientu, ir pārslogoti, un citu rezultātu kā darba kvalitātes mazināšanos ir grūti sagaidīt, un ne jau tāpēc, ka ārsti nestrādātu pēc labākās sirdsapziņas, bet tāpēc, ka katrā darbā ir optimāla slodze, ko viens var paveikt.

To, kā valsts kopumā un Kuldīgas novads spēs kamolu atmudzināt, rādīs laiks. Skaidrs ir viens – izeja jāmeklē visos līmeņos.

LABOJUMS

Rakstā *Interesantas lietas „Citā bazārā”* (24. janvārī) ieviesusies burta kļūda Kuldīgas Centra vidusskolas skolnieces uzvārdā – pareizi jābūt Samanta Līberga. Autore Daina Tafelberga ļoti lūdz atvainot par kļūmi.

Kuldīga, 1905. gada ielā 19, LV-3301 Metiens – 2447

Galvenā redaktore Daiga Bitiniece – 63350567, redakcija@kurzemnieks.lv.

Žurnālisti: Daina Tafelberga – 63350563, daina.tafelberga@kurzemnieks.lv;

Inta Jansone – 63350568, inta.jansone@kurzemnieks.lv;

Amanda Gustovska – 63350565, amanda.gustovska@kurzemnieks.lv;

Krištīne Pabērza – 63350565, kristine.paberza@kurzemnieks.lv;

Līga Gabrāne – 63350568, liga.gabrane@kurzemnieks.lv.

Literārā redaktore Dina Porīna – 63350568, dina.porina@kurzemnieks.lv.

Maketētājas: Laila Liepiņa – 63350568, laila.liepina@kurzemnieks.lv,

Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.

Reklāmas nodaļa – 63324881, sludinajumi@kurzemnieks.lv.

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400. Iznāk otrdienās un piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta.

Iespiests SIA Poligrāfijas grupa „Mūkusalas” Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.

TRIS PAR VIENU

Eiropas Komisijas atjaunojamās enerģijas direktīvas jaunā versija paredz pēc 2030. gada pārtraukt meža biomasu izmantot enerģijas ieguvei, līdz ar to mežsaimniecības ražojumus, ieskaitot zemas kvalitātes koksni (malku un šķeldu), vairs nedrīkstēs izmantot siltumapgādē. Iemesls – tas neesot ilgtspējīgs un atjaunojams izejmateriāls. Kā to vērtējat?

1. Galvenais dabiskais resurss

Aigars Grīnbergs, Kuldīgas meža īpašnieku biedrības vadītājs:

– Mūsu īpašnieki parakstījuši vairāku nozares nevalstisko organizāciju vēstuli Eiropas Komisijai, iebilstot aizliegumam malku un šķeldu izmantot siltumam. Negatīvas sekas būs tam, ja primārā koksnes biomasā būs izslēgta kā otrās šķiras izejviela. Tās kā atjaunojamās enerģijas klasificēšanu paredzēts pakāpeniski atcelt. Vēstulē ir skaidrots, kāpēc šādi lēmumi slikti ietekmētu klimata politiku, un finan-

siāli smagas sekas justu daudzi īpašnieki, jo tieši privāto mežsaimniecību blakusprodukti visbiežāk tiek pārdoti vietējos enerģētiskās koksnes tirgos. Visas Eiropas valstis jau nav vienādas: ir tādas, kurās mežu tiešām maz, bet citas, tostarp Latvija, ir diezgan mežainas. Pie mums tāpat kā citās Ziemeļvalstīs apkurei koksne izmantota kopš seniem laikiem. Mūsu apstākļos mežs dabiski atjaunojas, varbūt ne ar tādām sugām, kā vēlētos. Tagad arī alksnis ir lielā cieņā. Bet vēlāmās sugas var sastādīt – privāt-

īpašnieki mežus stāda diezgan aktīvi. Būtībā koksne ir galvenais resurss siltumapgādē un gandrīz vienīgais atjaunojamais. Nav mums ne gāzes, ne naftas. Ar sauli un vēju nepietiek, turklāt no vides aizsardzības viedokļa nākotnē būs jāraugās, ko darīt ar izlietotajiem saules paneļiem un kā utilizēt vēja ģeneratorus. Nebūs tik draudzīgi dabai, kā ir ar koksni, kas iekļaujas dabiskā apritē: koks izaug, to nocērt, izmanto materiāliem un apkurei, cilvēks tā vietā iestāda citu. Tā ir gadsimtu tradīcija.

2. Līdz tam vēl tālu

Māris Pujāts, Kurmāles saimniecības *Pūces* īpašnieks, nodarbojas ar mežizstrādi un šķeldas piegādi:

– Tas vēl tālu priekšā, kad tehnoloģijas būs tik attīstītas, lai visu varētu apsildīt ar saules un vēja enerģiju. Nezinu, vai to var panākt līdz 2030. gadam. Šobrīd alternatīvas Latvijā ir maz iespējamas, tāpēc satraukties nav iemesla. Nedomāju savas darbības virzienu pārorientēt uz kaut ko citu. Bez apkures jau nav iespējams – daudzās privāt-

mājās joprojām kurina malku, un lielā daļā katlumāju centralizētajā apgādē tiek izmantota šķelda. Tiesa, tiek izvērtēts, vai mežsaimniecības ražojumi nekļūst par dārgu, lai kurinātu. Bet nevar uzreiz lēkt pa pieciem pakāpieniem. Jārēķinās, kādi ieguldījumi infrastruktūrā vajadzīgi, lai pārietu uz citu apkures veidu. Tāpēc vēl kādu laiku kurināsim ar malku un šķeldu.

Eiropā tās ir tādas politiskas nostādnes – iespējams, kāda nozare tiek lobēta. Mežus izstrādāt

neliegs, taču iegūto materiālu novirzīs kam citam, nevis siltumam. Jāatzīst, ka gaisu jau vēl arī zaļie. Vismaz Latvijā mežā vēl ir ļoti daudz koksnes pārpalikumu. Nu, nav pie mums tā, ka sašķeldo pēdējo zariņu. Diemžēl skaļie it kā vides aizsardzības lozungi izskan no silti apkurinātiem kabinetiem, nezinot, kas reāli notiek mežā. Daži ar tādām diskusijām pelna naudu. Iespējams, runātu citādi, ja ar darbu būtu jānopelna tam, lai samaksātu par to silto telpu, kurā viņi sēž.

3. Nesaista ar realitāti

Andris Aniņš, SIA *Kuldīgas siltumtīkli* valdes priekšsēdis:

– Šoreiz jāsaka tieši, ka Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta pārstāvji ļoti apliecina to, ka viņu lemsana absolūti nav saistīta ar realitāti. Zaļajam kursam ir vēl plašas iespējas pa-

matoti un tiešām jēdzīgi ienākt eiropiešu ikdienas paradumos. Pirms šķeldas un koksnes biomasas vēl ir pagars saraksts, kas būtu jāsakārto, lai mēs varētu teikt, ka platiem soļiem ejam zaļā kursa virzienā. Turklāt siltuma ražošana un enerģētika

vienmēr ir vērsta uz ilgtermiņu, un investīcijas tiek ieguldītas ar kalpošanas un atmaksāšanās laiku vismaz līdz 10–20 gadiem. Cerēsim uz saprātīgu jaunatjuma pārskatīšanu.

Daina Tafelberga

MANUPRĀT

Reabilitēt ir pārāgri

Nupat Kuldīgā aizvadītas augsta līmeņa vieglatlētikas sacensības *Katrīnas kauss*, bet šajā nedēļas nogalē Eiropas pilsētu komandu čempionātā šahā Latviju pārstāvēja viena komanda – mūsu novadnieces Dana Reizniece-Ozola, Linda Krūmiņa, Marta Kāne un Nellija Maklakova. Prieks arī par Latvijas dalīslidotāja Denisa Vasiljeva sniegumu Eiropas čempionātā. Kamēr sportisti cīnās par rezultātu, notiek arī visai skaļas runas par Parīzes olimpiskajām spēlēm. Starptautiskā Olimpiskā komiteja aicina pētīt veidus, kā Krievijas un Baltkrievijas sportistiem sacensību apritē atgriezties. Komitejas goda loceklis Gerhards Heibergs izteicies: ja Krievija (kas ar Baltkrievijas palīdzību iebrukusi Ukrainā) tiks ielaista olimpiskajās spēlēs, Eiropa tās varētu boikotēt. Līdzīgs piemērs ir 1980. gadā, kad pēc Amerikas iniciatīvas 66 valstis boikotēja Maskavas olimpiskās spēles, tā reaģējot uz Padomju Savienības iebrukumu Afganistānā. Piekritu Latvijas Olimpiskās komitejas ģenerālsekretāra Kārļa Lejnīka sacītajam, ka krievu un baltkrievu reabilitēšana ir pārāgri un Parīzes spēlēm būtu jānotiek bez šo abu valstu sportistu dalības. Tomēr jāatzīst, ka tādās runas tomēr mudina uz domu, ka atlikušajā pusotrā gadā līdz pasaules lielākajam sporta notikumam iespējami dažādi interesanti pavērsieni.

Inta Jansone

FOTOKOMENTĀRS

Rūdīties nekad nav par vēlu.

Amandas Gustovskas
teksts un foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Ja ir dusmas uz mazuli

Laura Valaine,
ārste psihoterapeite

Jaunie vecāki bieži vien jūtas vainīgi, jūtot aizkaitinājumu un dusmas pret savu atvasi. Jo mazāks bērns, jo grūtāk tādas izjūtas izturēt. Kāpēc tās pārņem, un kā pareizāk situāciju novērst?

Vispirms par dusmām nevar justies vainīgam – tās ir tikai emocijas. Daudz būtiskāks ir jautājums, ko, jūtot aizkaitinājumu, vecāki dara.

KAS IR DUSMAS?

Tās ir emocijas, kas signalizē par robežas pārkāpšanu, vēlmju vai vērtību neņemšanu vērā. Vienlaikus dusmas ir aktivizējošas emocijas, kas mudina rīkoties, aizstāvēt, pasargāt. Katrai emocijai izpausmei ir noteikts spektrs. Dusmām tas ir no viegla aizkaitinājuma, īgnuma līdz pat nīknumam. Ja cilvēks dusmās noslēdzas un kļūst pasīvs, strādā aizsardzības mehānisms. Tas notiek tad, kad dzīves laikā apzināti vai neapzināti apgūta mācība, ka dusmoties ir slikti. Taču tā nav!

Reizēm vecāki no dusmām sabīstas vai baidās atzīt, ka uz bērnu dusmojas, jo ar to asociējas kas milzīgs, briesmīgs, iznīcinošs. Just ko tādu pret savu bērnu šķiet nepareizi, tāpēc piezogas vainas izjūta, kas dusmas apstādina.

IZPRAST CĒLONI

Ir tādi vecāki, kas no savām dusmām baidās, jo tad gribas bērnu sist, grūst, uz viņu kliegt. Taču ir svarīgi ļaut sev šīs emocijas sajūst un atdalīt vēlmi rīkoties no reālas darbības. Emocijas ir signāls, kas par kaut ko

liecina. Tās nesaka, ka uzreiz jārikojas. Bet, ja emocijas nesajūtam, nevaram arī izprast, ko tās dara.

Pārdomām par izjusto vajadzētu virzīties šādā secībā.

1. Kas tieši mani sadusmo? Ko es gribēju, bet nedabūju? Varbūt kaitina tas, ka bērns tik daudz raud, jo tad man nav laika iedzert kafiju vai pagulēt? Tādas dusmas signalizē, ka ir nepieciešams laiks sev, atpūtai. Dusmas var liecināt par izdegšanu un depresiju.

2. Ko es varu darīt? Varbūt varu kādam palūgt palīdzību, lai bērnu pieskata, kamēr stundu paguļu?

VEICINA ATDALĪŠANOS NO BĒRNA

Dusmas arī motivē veselīgu atdalīšanos no bērna. Piemēram, ja vecākus kaitina tas, ka mazais naktīs bieži guļ viņu gultā, tas liek domāt, kā mudināt gulēt pašam savā. Ja vecākus kaitina tas, ka mazulis visur jānēsā, viņi mudina to kļūt patstāvīgākam: rāpot, staigāt, darboties savā nodabā. Ja mammu kaitina nepieciešamība dienā dienā būt kopā ar bērnu, tātad viņai dzīvē jāievada citi cilvēki. Tad atradīsies laiks sev. Ja vecāki neizjūt veselīgas dusmas, tas kavē atdalīšanos no bērna, uztur neveselīgas simbiotiskas (ciešas, nesaraujamas – red.) attiecības, neiemāca bērnam, kā dusmu gadījumā rīkoties.

Īpaši bieži bērni sāk sadusmot tad, kad dusmas aktivējas viņiem pašiem, – no pusotra līdz trīs gadu vecumam. Tad arī viņi no pieaugušajiem mācās, kā šīs emocijas regulēt. Ja vecākiem ir dusmu regulācijas traucējumi, to var novērot arī bērnos. Viņi rīkojas pašdestruktīvi – plēš matu, sit galvu pret sienu, mēta rotaļlietas, ir agresīvi arī pret citiem: kož, kniebj, kaujas.

KO DARĪT?

Dusmojoties uz bērnu, var izmantot vairākas metodes, lai nomierinātos. Viena no tām ir *mēģināt sevi savākt*, desmit

reizes ieelpojot un izelpojot vai iedzerot ūdeni. Ja blakus ir partneris, var palūgt viņu iesaistīties. Galējā metode būtu aiziet uz citu telpu un bērnu atstāt vienu. Ja bērns vēl raud, kad mamma vai tētis ārdās un beigās izskrien blakusistabā, lai nomierinātos, viņš jūtas pamests. Tomēr tas jebkurā gadījumā ir labāk nekā pret bērnu izturēties vardarbīgi.

Ja rodas doma, ka jūs varētu kļūt vardarbīgs, bet saglabājat adekvātu reakciju, viss ir kārtībā. Kamēr tās ir tikai fantāzijas, tās neko sliktu nenodara. Tās visbiežāk veidojas tiem pieaugušajiem, kuri paši bērībā vardarbību pieredzējuši. Taču es aicinu šādas epizodes partneriem pārrunāt un ļaut sev tā justies, jo tas emociju izpaušmi mazina. Taču, ja dusmas ir tik spēcīgas, ka nav iespējams sevi kontrolēt un notiek emocionāla vai fiziska vardarbība, jānododas pie psihoterapeita. Speciālists palīdzēs apgūt emocionālo inteliģenci un dusmu izpaušmes neregulēt.

LŪDZU, PIEDOD!

Ja aizgājis tik tālu, ka dusmās gadījies uz bērnu sakliegt vai viņam iesist, pirmām kārtām nevēlamo rīcību vajadzētu nofiksēt un apturēt. Pēc tam ieteicams vēlīt mazliet laika sev, lai nomierinātos, un bērnam par savu rīcību atvainoties. To darot, jāpaskaidro, ka tā notika tāpēc, ka uznāca dusmas, un jāmin, kas tās izraisīja. Piedošānu vajadzētu lūgt arī tad, ja sakliegt gadījies uz zīdaiņiem. Protams, tik mazs bērniņš nesaprot vārdu nozīmi, bet viņš jūt klātesamību, samīļošanu, mierināšanu.

Savukārt pieaugušajam tas ir svarīgi tāpēc, ka veido ieradumu atvainoties. Ja vecāki šādi rīkosies tad, kad bērns pavisam maziņš, ir lielāka varbūtība, ka viņš arī vēlāk to turpinās.

No malas redzot vecāku dusmas un pat vardarbību pret bērniem, vajadzētu norādīt, ka šāda rīcība nav pieņemama. Ja uzlabojumi ģimenē nav novērojami, jāvērsas bāriņtiesā vai sociālajā dienestā.

mārajā aprūpē vispār neturpināt.

Jau trešajā ģimenes medicīnas rezidentūras gadā jaunie ārsti redz to noslodzi, kas viņus sagaida, studijas pabeidzot. Nepietiekams finansiāls atbalsts praksei un atalgojumam, augoša darba slodze, birokrātiskais slogs un nenovērtējums gan no valsts, gan sabiedrības puses liek savas vērtības un lēmumu par tālākajām darba gaitām pārdomāt. Ģimenes ārstam jāsaņem slodzei atbilstošs atalgojums, jābūt labiem darba apstākļiem,

jāsaglabā privātās dzīves un darba līdzsvars. Ja tas netiek nodrošināts, nevar gaidīt, ka jaunie kolēģi izvēlēsies darba gaitas primārajā veselības aprūpē turpināt. Turklāt vērojams, ka arī jau sertificēti ģimenes ārsti nolemj darbu primārajā aprūpē pārtraukt un sākt privātajā sektorā vai mācās citu specialitāti. Šo jautājumu lielā mērā atrisinātu palielināts finansējums primārajai veselības aprūpei, kā arī dažādu noslodzes un birokrātisku procesu sakārtošana.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kuras, jūsuprāt, ir piemēslotākās vietas Kuldīgas novadā? Vai pats atkritumus šķirojat? Vai redzēts, ka pie daudzdzīvokļu mājām atkritumus izmestu kāds svešs?

Aija Milta, pārdevēja:

– Esmu no Rudbārziem. Kuldīgā tādas nesakoptas vietas manījusi neesmu. Arī Skrundā, šķiet, viss ir tīri sakopts. Dzīvoju privātmājā, mums ir savs atkritumu kontainers. Stiklu vedam nodot centrā, arī plastmasu atdalām. Neesmu redzējusi, ka kāds Rudbāržos tā darītu, ka brauktu savus atkritumus izsviest citu tvertnēs. Tur katram sava. Bezpajumtnieku mums nav. Darbinieki ir ākli – viss tiek izvests un savākts laikā.

Tālis, kuldīdznieks:

– Salīdzinot ar citām pilsētām, pie mums viss ir ļoti tīrs. Ja gribat redzēt tiešām nesmukas, piemēslotas vietas, aizbrauciet uz Rīgu un pastaigājiet pa ielām tur! Grūti teikt, kur Kuldīgā būtu tik nekopts. Kad nesen bija cīņa ar lielajiem sniegiem, tad bija problēmas ar ceļiem, bet tā jau ziemā vienmēr. Vienīgā problēma ir bezpajumtnieki. Tie Kuldīgā ir visur: centrā, pie veikaliem, daudzdzīvokļu ēkām. Viņi arī no manis agrāk ir biļojuši naudu – nu gan to vairs nedara. Tas ir skumji, jo lielākā daļa ir vecumā ap 30, 40 gadiem. Arī man viens tāds pazīstams – sēž mammai uz kakla un, kad jautāju, kāpēc neiet strādāt, atbild, ka negrib, un viss.

Sandijs Hartmanis, aizputnieks:

– Esmu no Aizputes, bet strādāju Rīgā. Kāda situācija ar atkritumiem šeit un citur, nemaz neesmu pamanījis. Es atkritumus šķiroju. Dzīvoju dzīvoklī, mums pie mājas ir tvertnes šķirojamajiem. Tur visu izved laikā, nekādu sūdzību nav.

Inguna Girvaite, individuālā darba darītāja:

– Soziem, tikko nokusa sniegs, uz Liepājas ielas bija suņu fekālijas. Tas nesmuki, bet tagad, šķiet, viss sakopts. Ir svarīgi, ka pilsētu centrā būtu vairākas mazās atkritumu tvertnes. Tās ir vajadzīgas. Kad eju pa ielu, bieži vien apēdu kādu konfekti, saldējumu, un ir labi, ka tūlīt pa rokai ir tvertne, kur iepakojumu izmest. Privātpašumos gan šur tur redzēts, ka ietve pie mājas nav notīrīta. Bet man par to ir viedoklis, ka dzīvojam civilizētā pasaulē un piespiest kopt koplietošanas teritoriju pie privātpašuma nav pareizi. Tādēļ ir sētnieki. Zinu, ka ir likums, kas nosaka pieguļošās teritorijas sakopšanu, bet man šķiet nenormāli, ja tad, kad snieg, cilvēkam jāceļas un jāiet tīrīt. Šīs vietas būtu jānovāc kolektīvi. Varu uzslavēt *Skrundas komunālo saimniecību* – tā regulāri ļauj nodot lielgabarīta atkritumus, kas tiek laikus aizvesti. Agrāk Skrundā pie veikala *Elvi* autobusu šoferi atļāvās atkritumus izsviest uz ielas, bet tagad tā vairs nav.

Aina Zute, pensionāre:

– Esmu no Pelčiem. Kuldīgā bieži netiek kopta vieta Liepājas ielā 16, bet pēdējā laikā, kopš par to raksta *Kurzemniekā*, šķiet, ka saimnieki nedaudz labojušies, – tas priecē. Citur nekārtību manījusi neesmu. Esmu dzirdējusi arī no citiem, kas pie mums atbraukuši ekskursijās, ka pilsētu slavē, ir tīra un sakopta. Pelčos centrs tiek kopts ļoti cītīgi. Arī katrs savu teritoriju labi sakopj. Atkritumus izved laikā un regulāri. Mēs šķirojam: papīru sadedzinām, savukārt lapas un citas lietas kompostējam. Nākamajā gadā komposta kaudzē stādu arbūzus un melones – aug ļoti labi.

Pēteris Kairiņš, pensionārs:

– Pa Kuldīgu staigāju ļoti maz un nekārtību neesmu ievērojis. Vienīgi gribētos, lai centra ielās būtu vairāk mazo atkritumu tvertņu. Agrāk tās Liepājas ielā bija vairāk. Esmu redzējis, ka citu reizi bērni tās norāvuši un saturs atrodas zemē. Es atkritumus šķiroju daļēji. Man ir krāsns – papīrus sadedzinu, pie mājas ir arī pudeļu kontainers, ko izmantojam. Jā, esmu vairākkārt redzējis, ka kādas mašīnas piestāj un savus atkritumus izmet pie daudzdzīvokļu mājām. Citas reizes pat tiek atstātas gultas un citas mēbeles. Ziņojis par to gan neesmu.

Amanda Gustovska
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

PĒC PUBLICĒTĀ

Nav slodzei atbilstošas algas

Pēc publikācijas par ģimenes ārstu trūkumu *Kurzemnieks* saņēmis Latvijas Ģimenes ārstu asociācijas prezidentes Sarmītes Veides komentāru.

Nacionālā veselības dienesta informācija par 2021. gadu rāda, ka tad apmēram puse absolvējušo ģimenes ārstu izvēlējušies savu praksi neveidot. Šie kolēģi strādā kā aizvietotāji ģimenes ārstu praksēs, aizvieto bērnu kopšanas atvaļinājuma vai slimības laikā, nolemj mācības turpināt papildu specialitātē vai karjeru pri-

Nīkrācē atkal atver gaļas ražotni

Poļu uzņēmēji iegādājušies agrākā gaļas pārstrādes uzņēmuma *Lankalni* ražotni Nīkrācē. Tagad tā modernizēta, pakāpeniski sāks darbu.

Jaunais uzņēmums *SBS Latvia* pašlaik pieņēmis trīs apkopējas, kas tīrīja un sakārtoja telpas, lai pēc remonta var sākties ražošana. Pirmie liellopi jau nokauti un apstrādāti, bet darbinieki gaļas sagatavošanai vēl tiek meklēti, jo ražošanas apjoms augs. Sludinājumā teikts, ka uzņēmums meklē kautuves darbiniekus, kuri būtu fiziski spēcīgi un bez kaitīgiem ieradumiem. Piemērs arī tas, ka jābūt spējai enerģiski un ātri strādāt intensīvos apstākļos un zemā temperatūrā (no +4 līdz +10 grādiem). Alga solīta, sākot ar 1000 eiro uz papīra.

„Meklējam kaušanas līnijas darbiniekus, bet runa ir arī par gaļas sadalīšanu,” stāsta galvenā grāmatvede Alīna Avguceviča. „Process ir automatizēts, taču jābūt fiziski izturīgam kaut vai tāpēc, ka temperatūra telpās nebūs augstāka par +10 grādiem, jo tāda ir gaļas ražošanas specifika. Tāpat jāreķinās ar darbu, stāvēt kājās. Patlaban meklējam apmēram desmit cilvēkus, jo ražošana vēl nav tik intensīva.”

Darbu paredzēts organizēt maiņās, un tā apjoms pieaugšot pavasarī un vasarā.

Nesen tur viesojās Kuldīgas novada domes priekšsēde Inese Astaševska, izpilddirektore vietiece Agnese Buka un Nīkrāces pagasta pārvaldes vadītāja Ilona Rītiņa, un uzņēmuma pārstāvis Cezarijs Olševskis aicinājis arī pašvaldības pārstāvjus atbalstīt viņu darbaspēka meklējumos.

I.Rītiņa stāsta: „Uzņēmējs teica, ka vispiemērotākie būtu fiziski izturīgi vīrieši un ka viņš gribētu darbu nodrošināt vietējiem, nevis vest no Polijas savus darbiniekus. Te varētu strādāt 28 cilvēki.” Pēc I.Rītiņas teiktā, uzņēmums kaus liellopus un gaļu transportēs uz Poliju. Lopus iecerēts iepirkt Baltijā. Savā attīstībā uzņēmums investējis vairākus miljonus eiro. Iecerēts, ka Nīkrācē ar laiku varētu būt viens no lielākajiem gaļas ražošanas uzņēmumiem Baltijā. A.Avguceviča skaidro: „Ražošanas līnijas iespējas ir ļoti lielas. Cik daudz būs, ko kaut, tas ir cits jautājums. Taču skaidrs ir viens – mums ir iespēja augt.”

Līga Gabrāne

Iestājas par pašvaldībām

Sarunās par šīgada budžetu starp Latvijas Pašvaldību savienību (LPS) un Finanšu ministriju piedalās arī Kuldīgas novada domes priekšsēde Inese Astaševska. Esot cerība, ka pašvaldība savu budžetu varēs apstiprināt februārī.

„Katrs novads izvirzījis savas prioritātes, tāpēc vispirms tikāmie Pašvaldību savienībā, lai runātu par vienotu redzējumu, ko prezentējam Finanšu ministrijā,” stāsta I.Astaševska. „Savienības valdē diskutējam par atbildēm no ministrijas, izskatījām, kuri ierosinājumi ievērtēti un kuri ne. Pēc tam tikāmie ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības un finanšu ministru, arī ministriju darbiniekiem. Sarunas bija vērtīgas – ir sajūta, ka mūs sadzird. Sprototams, ka visas vēlmes netiks apmierinātas. Diskutējam par iespēju mainīt pašvaldību aizņemšanās nosacījumus.

Viens no jautājumiem, kam tiks meklēti risinājumi, ir pašvaldību līdzfinansējums. Pēc savienības domām, tādām nevajadzētu būt vispār, savukārt ministrija iekļāvusi nosacījumu par 25% līdzfinansējumu no pašvaldības budžeta. Šis jautājums ir ļoti nozīmīgs arī mūsu novadam. Aicināju nesamazināt speciālo dotāciju pašvaldību izlīdzināšanas fondā un ņemt vērā, ka būtiski pieaug izdevumi minimālās algas un komunālo pakalpojumu cenu kāpuma dēļ. Pamazām sāk iezīmēties, kāds varētu izskatīties arī mūsu budžets. Domāju, ka būs līdzīgs kā pagājušajā gadā. Plānots to apstiprināt februārī.”

Finanšu ministrijas un LPS vienošanās un domstarpību protokolu paredzēts apstiprināt LPS domes sēdē 2. februārī Ropažu novadā.

Inta Jansone

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Mazgājas bez atļaujas un streipuļo pa ceļu

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieka vietnieka pienākumu izpildītāja Ineta Meiere.

23. janvāris. Pa Baznīcas ielu automašīna brauc pretēji atļautajam virzienam – vadītājam aizrādām. Dienas gaitā video novērojam līdzīgus pārkāpumus, kā arī automašīnas, kas nelikumīgi brauc pa Liepājas (gājēju) ielu. Materiāli nodoti Valsts policijai (VP). Skrundas autoostā izkustināta videonovērošanas kamera. To izdarījis nepilngadīgs puisis, kuram ir veselības problēmas, tāpēc vecākiem tikai izskaidrojam, ka dēļ jāpieskata rūpīgāk. Pārbaudām vides piesārņojumu Pelču pagasta Ābeļciemā.

24. janvāris. Braucam uz Rendu pie 80 gadus vecas kundzes, kas, pēc kaimiņu teiktā, dzīvo antisaniāros apstākļos un bez pārtikas. Taču viņa jūtas labi: paēdusi

esot gan pati, gan daudzie kaķi un suņi. Uz pagaidu mājām Kables *Zilajā krustā* vedam vīrieti, kas ciemojies pie mammas Kuldīgā: esot tā pārsalis, ka pāriet vairs nevar, bet dzēris nav. No Mucenieku ielas vecmāmiņa zvana, ka pie nepilngadīgās mazmeitas dzīvo draugs, kuram arī nav 18 gadu. Ne viens, ne otrs aizrādījumiem neklausā, tāpēc tiek lūgta likumsargu palīdzība. Pēc pārrunām puisis dodas uz savām mājām Ēdolē.

25. janvāris. Liepājas ielā sociālā dienesta telpās ieradies piedzēries bezpajumtnieks un neiet prom. Tobrīd esam Kabilē pie cita sociālā dienesta klienta – ziņu nododam VP. Vēlāk zvana no Dzintaru ielas – vīrietis guļ savas mājas trepju telpā, jo dzīvoklī nav ielaists. Vedam uz izolatoru, tikmēr viņš izdomājis, ka vēlas tikt vaļā no dzeršanas un doties uz *Zilo krustu*. Rumbas pa-

gastā radies strīds starp dzīvokļa īpašnieku un bijušo īrnieku, kurš nevēlas atdot atslēgas. Iesakām meklēt juristu palīdzību, lai lietu risinātu civiltiesiski. Piltenes ielā kaujas divi brāļi, bet, kad ierodamies, abi izlīguši.

26. janvāris. Ar bāriņtiesu dodamies pārbaudīt ģimeni, kurā sievietē stipri iereibusī. Viņa jāved uz slimnīcu, bērns tiek aizvests uz skolu. Mums ziņo, ka Piltenes ielā pie zobārstniecības kabineta pusaudži regulāri smēķē. Tobrīd tur neviena nav, bet turpmāk vietu uzraudzīsim regulāri.

27. janvāris. Pēc Rendas pagasta pārvaldes lūguma pārbaudām ceļu uz Usmu, kur notiek mežizstrāde un smagās mašīnas regulāri brauc, ignorējot ierobežojumu. Tuvējās mājās sastopam mežizstrādātāju, izskaidrojam, ka darbība jāpārtrauc ar pagasta vadību un ceļš jāsalabo. Piedzēries vīrietis ieradies *Rimi*

no *Zilā krusta*, vedam atpakaļ uz patversmi. Snēpelē pa ceļu streipuļo stipri iereibusī sievietē, traucējot automašīnām. Policistu aizrādījumiem neklausā, nākas lietot spēku, lai aizturētu. Mediķi konstatē veselības problēmas, un sievietē tiek hospitalizēta. No iepriekšējām reizēm zināms, ka viņai ir nepilngadīga meita. Dodamies uz mājām, un meitene piekrīt braukt uz krīzes centru. Tajā laikā cita sievietē Kuldīgā neadekvāti uzvedas *Hesburgerā*, ar viņu nodarbojas VP. Slimnīcas uzņemšanas nodaļā jauniets uzvedas agresīvi, stāsta, ka viņam kāds uzbrucis, atņemts telefons, un arī šo lietu pārņem kolēģi.

28. janvāris. Manēžas dušās sievietē mazgājas bez atļaujas. Maksāt atsakās un uzvedas tik bravūrīgi, ka dežuranti netiek galā. Arī policistus neklausā un pārkāpj vispārpieņemtās normas. Tiek sāks process par sīko hulī-

gānismu. Jelgavas ielā sūdzas, ka vairāki vīrieši pagalmā dzer. Dzēruši ir, bet pudeles nav redzamas, tāpēc tikai aizrādām. Planīcas ielā vīrietis guļ grāvī, blakus mētājas velosipēds. Kad ierodamies, viņš dodas mājās, divriteni stumjot. Cits, pārmēru piedzēries, grītojas pie pasta – viņam soda lēmums.

29. janvāris. Naktī jaunieši laužas dzīvoklī Padurē. VP jau ieradusies, bet hulīgāni aizbēguši.

Sajā nedēļā pārbaudīta kārtība Skrundas pagastā, maksākerēšanas noteikumu ievērošana Ventā, regulāri uzraudzīts suņu pastaigu laukums Lapeļu ielā. Reidos nepilngadīgi smēķētāji pieķerti Kuldīgas tehnikuma tuvumā. Uzrakstīti vairāki soda lēmumi, autovadītājiem aizrādīts par stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem Jelgavas, Baložu, Baznīcas un 1905. gada ielā.

Pierakstījusi
Daina Tafelberga

Kopā var daudz

Sestdienas vakarā Kuldīgā, koncertzālē *Klavins Piano*, atzinību par iedzīvotāju iniciatīvu konkursā *Daršim paši* paveikto saņēma 43 projektu īstenotāji. Dalībnieki secina, ka galvenā vērtība ir iekopta vide, saliedēti kaimiņi un darbs komandā ir veiksmes atslēga pozitīvam iznākamam.

Kuldīdzniece Daiga Sermola (pa labi), saņemot paldies par Baznīcas ielā 28 izremontēto kāpņu telpu, sacīja: „Ja ir komanda, tad darbi rosās ļoti labi. Ja tās nav, nekas nenotiek. Komandai ir liels spēks.” Viņā ieklausās konkursa koordinatore Ieva Birbele.

PALDIJS PAR PADARĪTO

Klātesošos sveica domes izpilddirektore Ilze Dambīte-Dambergā: „Sanākot kopā, esat paveikuši daudz burvīgu lietu. Pagājušajā gadā konkursu organizēt uzņēmās biedrība *Daršim paši*. Janvārī dome nolēma sadarbību turpināt, un februārī tiks izsludināts jauns konkurss.” Biedrības *Daršim paši!* administratīvā vadītāja Ieva Birbele sacīja: „Konkurss dod iespēju iedzīvotājiem vienoties par kaut ko kopīgu un uzlabot vietu, kurā paši dzīvo. Es vēlu atrast jaunus mērķus, ko piepildīt.”

Inita Peniķe no Turlavas saņēma divas atzinības: „Vienā projektā piedalījies mazāk – tur jāslavē Velta Krūmiņa, kura rūpējas par Lipaiķu baznīcas labiekārtošanu. Es vairāk iesaistījos darbos Kuldīgā, Baznīcas ielas 22. mājas koridora remontā. Viegli negāja, jo ar būvniecību nekad viegli neiet. Taču, ja grūtības pārvar, ir paci-

lātība. Mums jau padomā nākamie mērķi. Baznīcas ielas kāpņu telpā jāpabeidz sienu remonts. Gribas ne tikai nokrāsot, bet izdarīt tā, lai sienas būtu ar odziņu. Savukārt biedrība *Kuršu brīvcieņi* vēlas pabeigt iesāktu Ķoniņu istabu, kurā būtu grāmatas, eksponāti un vieta, kurā tikties.”

Nīkrāces pagasta vadītāja Ilona Rītiņa saņēma atzinību par diviem darbiem – kāpņu telpu un labirintu: „Esmu pateicīga visiem, kas palīdzēja. Bija bažas par labirintu, vai kāds manu ideju atbalstīs. Tā tapšanā virzību vairāk uzņēmās jaunie cilvēki. Viņi par savu dzīvesvietu domā, lai tur būtu skaisti. Labākais pie mājas projekta bija tas, ka ir sajūta: esam viena liela, forša ģimene. Viens otru atbalstījam.”

Vairāk foto:
www.kurzemnieks.lv.
Inta Jansone
Lailas Liepiņas foto

Dziedāšana dāvā prieku

Sieviešu vokālais ansamblis Raņķos dibināts pirms gadiem trim, taču divus pirmos nācies rēķināties ar kovidā pandēmijas ierobežojumiem, tāpēc tikai šajā sezonā beidzot var darboties pilnvērtīgi.

ROSINĀJA PAŠAS

Ideja par ansambli radusies pagasta iedzīvotājai Dacei Braunai: „Agrāk Raņķos bija folkloras kopa, un mani aicināja tajā dziedāt. Taču es atteicu, jo folklorā nav mans virziens. Esmu dziedājusi korī, tāpēc varu dziedāt vokālajā ansamblī. Un tad radās doma tādu izveidot.”

Viņu papildina kultūras organizatore Dace Pušilova, kura kļuva par kolektīva vadītāju: „Dace bija tā, kas ierosināja. Tad sazvanīja Sarmīti Bērzupu, kas ideju atbalstīja, un tā tas pamazām aizgāja.” Patlaban bez viņas ir piecas dziedātājas. „Būtu jau labi, ja vēl kāds piebiedrotos, taču arī pašreizējais sastāvs ir stabils, un problēmu strādāt mums nav,” secina vadītāja.

Vokālā ansambļa repertuārā priekšroka tiek dota jaunām dziesmām. „Ar lēnajām publiku īsti neaizrausi. Mēs gribam, lai prieks mums pašām un arī klausītājiem,” stāsta D.Pušilova. Taču tas nenozīmē, ka lēnas, mierīgas un nopietnas dziesmas

netiek dziedātas vispār. Turklāt neiztrūkstoša repertuāra daļa ir dziesmas par godu Latvijai, kas izskan patriotiskos pasākumos.

Muzikālo pavadījumu spēlē vadītāja, un, lai būtu interesantāk, tiek izmantotas gan klavieres, gan sintezators: „Mēs cenšamies ieviest dažādību, lai ir interesanti arī publikai.” Uz jautājumu, kāda dziesma dziedāta tikko mēģinājumā, vadītāja atbild: „Mums ir veselas 13!” Līdz ansambļa pasākumam, kas pavisam drīz notiks Snēpelē, uzaicinātajiem jāapgūst arī *Veltījums mīlestībai*, ko visi dziedās noslēgumā.

Ansambļa dalībniece Sarmīte Bērzupa saka: „Man dziedāt ļoti patīk. Tas ir lieliski, ka šāda iespēja pastāv.” Līdzīgās domās ir arī pārējās dziedātājas.

BŪS, KUR UZSTĀTĪES

„Darāmā ir ļoti daudz,” stāsta kultūras organizatore D.Pušilova. „Gatavojamies pasākumam 10. februārī Snēpelē – esam uzaicināti uz ansambļu sadziedāšanos. Mums zvanīja

Raņķu sieviešu ansamblis pašdarbības kolektīvu koncertā *Lai prieks tev un man*, kas 14. janvārī notika Skrundas kultūras namā. Dāmām piedzied Valdis Nelius, amatiereteātra dalībnieks.

arī no Rudbārziem un aicināja uzstāties, tikai neesam vēl vienojušies par datumu. Vēl šovasar ap Jāņiem atkal būs raņķenieku saiets, kas notiek ik pēc pieciem gadiem. Mēs ļoti cītīgi gatavojamies, lai varam parādīt savu labāko sniegumu. Pavasarī, kad būs gadatirgus, arī tad noteik-

ti ko jestrū padziedāsim ābeļu dārzā. Un noteikti vēl būs citi pasākumi.” Pasaules raņķenieku saiets ir tradīcija, kas aizsākta 2000. gadā. Tad te satiekas gan tagadējie, gan bijušie pagasta ļaudis, kuri no šīs puses nākuši, bet izklīduši plašajā pasaulē. Tie esot skaisti un sirsnīgi svētki

visu dienu.

4. maijā, kad svinam Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienu, Raņķos būs pasākums kopā ar mūziķi Normundu Jakušonoku. „Tā būs izdziedāšanās no sirds par godu Latvijai, būs arī brokastis un balti galdauti,” par iecerī saka D.Pušilova.

Atbrīvojas no padomju mantojuma

Janvāra vidū Raņķos noņemta piemiņas skulptūra un plāksne revolucionāram Jurim Mežņam, kā arī plāksne padomju karavīriem. Visi šie objekti atradās vienotā ansamblī Kuldīgas–Skrundas ceļa malā, privātpašumā *Brūveļi*.

„Piemiņas vieta atradās privātā teritorijā, un arī īpašnieki negribēja šādu padomju laika mantojumu saglabāt. Pagājušajā pavasarī iedzīvotāju sapulcē jau tika diskutēts, vai nevajadzētu nojaukt,” stāsta Raņķu pagasta pārvaldes vadītājs Ritvars Stepanovs. Plāksne J.Mežņam (1866–1937) vēstīja: „Raņķu pagastā dzimis revolucionārās kustības dalībnieks, padomju valsts un partijas darbinieks.” Savukārt otra plāksne padomju gados uzlikta par godu „Raņķu ciema padomju karavīriem, kritušajiem Lielajā Tēvijas karā 1941.–1945. gadā”.

Noņemto paredzēts nogādāt Latvijas Okupācijas muzejā Rīgā. Jau informējām, ka saskaņā ar Kuldīgas novada domes lēmumu līdz 1. februārim pavisam paredzēts novākt 15 padomju režīmu slavinošus objektus, kas agrāk ierīkoti tagadējā Kuldīgas novadā.

Padomju laikos Kuldīgas–Skrundas šosejas malā izveidotā piemiņas vieta pirms un pēc demontāžas.

Grūti atrast galveno simbolu

Raņķu pagasts joprojām ir sava ģerboņa meklējumos. Process izrādījies gana sarežģīts un laikietilpīgs.

„Ideju ģenerēšana paņēma ļoti daudz laika,” stāsta pagasta pārvaldes vadītājs Ritvars Stepanovs. „Grūtības ir ar to, ka nav īpašu objektu, kas būtu raksturīgi tikai Raņķiem. Šeit tek Venta, mēs nodarbojamies ar lauksaimniecību, pamatā graudkopību. Bet, piemēram, labības kultūris kā simbols jau ir kādu sešu septiņu citu pagastu ģerboņos. Tāpēc tāds tika noraidīts jau sākumā.” Latvijā ir vairāk nekā 500 pagastu, un daudzi simboli jau ir izmantoti.

Meklējot to, ko iekļaut Raņķu ģerbonī, apspriesti un skicēti vairāki varianti. Viens no piedāvājumiem ir iekļaut Raņķu etnogrāfiskā vainaga ornamentu, taču pastāv šaubas, vai šis vainags tomēr nav ieceļojis no Lejaskurzemes. Vēl cits simbols varētu būt pakavu sakta ar tā dēvētajām magoņu galvām, kas atrasta arheoloģiskajos izrakumos Raņķos. Vēl citi – spāres, kas vienmēr esot Ventas tuvumā, dižliepa ar sešām zaļām lapām, kas simbolizē trīs ciemus un trīs upes, kas tek cauri pagastam. Varianti ir, bet pagaidām neviens nav akceptēts kā topošā ģerboņa pamats. Ideju izstrādē piedalās pagasta pārvalde un iedzīvotāji, kā arī heraldikas mākslinieks Ēdgars Sims.

Fotogrāfijas mudina uzticēties

Februārī Raņķu bibliotēkā būs apskatāma Laimas Gūtmanes fotoizstāde *Uzticēšanās*.

„Uzticies, bērniņ, man, uzticies ar jautājumu vai smaidu, ar savu dziļo domu! Aizverot acis, zini, ka, atverot tās, pasaule būs tikpat droša” – šādi ir autorei ceļavārdi izstādei, kurā redzami bērnu portreti. L.Gūtmane darbojas Kuldīgas fotoklubā *Divas upes*. Darbi tapuši 11 gadu laikā.

Līga Gabrāne, Ievas Benefeldes, pagasta pārvaldes arhīva un Lauras Vilertes foto

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Lauku mierā ritms ir diezgan straujš

„Man nekad nav bijusi problēma ieraudzīt labu iespēju un sākt darīt ko jaunu. Cenšos koncentrēties tam, lai vienu ideju novestu līdz galam,” saka snēpelnieks PĒTERIS GOBZEMIS, Latvijas lielākās strausu un kazu fermas **Nornieki**, lauku restorāna **Strauss un kaza** un brīvdienu mājas īpašnieks.

Kāda ir tava ikdiena?
Dzīves ritms vienmēr bijis straujš, un jūtu, ka tas nemainīsies. Tas ir galvenokārt atkarīgs tikai no manis paša, bet tas nav citāds, kāds bija, strādājot citās vietās. Daru darbus un daudz domāju, daudz lasu. Mēģinu savu ikdienu harmonizēt, sistematizēt – salikt pa plauktiņiem. Tāds kā virpulītis ir vienmēr. Ja nu kādā brīdī nav, tad darāmo izdomāju, un atkal ir. Bizness man ir laukos, dziļi mežā, un varētu domāt, ka tur ir miers. Sava veida miers ir, bet mēs rosāmies, organizējam pasākumus, un ritms ir diezgan straujš.

Cik tu iedzīlīnies notikumos pasaulē? Kā tas ietekmē tavu darbību?

Pasaules politiskajiem notikumiem un sabiedriskajai dzīvei esmu sekojis līdzī jau no mazām dienām. Spīlgti atceros 1991. gada janvāra barikādes. Tagad interesējos par karu Ukrainā. 2014. gadā pāris nedēļu pirms Maidana Ukrainā biju un no tā laika vienmēr lasu, analizēju, kas tur notiek.

Uzņēmums tev Snēpelē. Vai tā ir dzimtā vieta?

Es esmu kuldīdznieks. Bērnībā ar ģimeni dzīvojam Skrundas ielā 18, daudzdzīvokļu mājā. Mamma Vēsma visu mūžu strādājusi grāmatnīcā, tētis Kārlis ir galdnieks, bet viņam padodas arī citi darbi, un viņš strādājis vairākās vietās. Māsa Anna pēc pamatskolas pabeidza lietiskās mākslas vidusskolu, ir tekstilniece Rīgā. Viņai ir divas meitas, manas meitas Gustes māsiņas. Nu jau kā tradīcija ir tas, ka Ziemassvētkus visi svinam Snēpelē.

Bet šī ir tēta dzimtā vieta, arī mammas vecāki bija snēpelnieki. Sanāk, ka Snēpelē man ir dziļas senču saknes, bet pats tur nonācu 90. gadu sākumā, kad varēja atgūt vecamtevm savulaik atņemto zemi. Man bija 15 vai 16 gadu, braukāju līdzī tēvam uz laukiem. Vecāteva mājas *Porīņi* bija pārdošanas 1980. gadā, jo tolaik viņš nesa-redzēja, ka tur kāds varētu turpināt darboties. Kad pēc desmit gadiem zemi varēja atgūt, sapratām, ka citi tur jau iedzīvojušies, tādēļ skatījāmies citas Valsts zemes dienesta piedāvātās brīvās zemes, arī citos pagastos. Bet tagad esmu priecīgs, ka Snēpelē tomēr izvēlējamies *Norniekus*. Zemi toreiz atguvām, bet pagāja daudzi gadi, kad nekas īsti nenotika. Bija citi darbi un plāni.

Kāds tu bijī bērnībā?
Daudz variantu nebija – mamma

jāklausa. Dzīve pagāja, braukājot ar riteni starp Skrundas ielu – toreiz tā bija Gvardes iela – un Ķeļšu ielu, kur dzīvoja vecmāmiņa. Viņai bija dārzs, arī man visādi darbi tur jādara. Jātaisa precīzas dobītes, jo vecmāmiņa bija perfekcioniste. Pāris reizi viņa saņēma atzinību par skaistāko dārzu. Pārsvārē plauktiņiem. Tāds kā virpulītis ir vienmēr. Ja nu kādā brīdī nav, tad darāmo izdomāju, un atkal ir. Bizness man ir laukos, dziļi mežā, un varētu domāt, ka tur ir miers. Sava veida miers ir, bet mēs rosāmies, organizējam pasākumus, un ritms ir diezgan straujš.

Mācījies esmu tagadējā Centra vidusskolā. Bija laiks, kad bērnu bija tik daudz, ka daļai vajadzēja mācīties otrajā maiņā. Es spēlēju volejbolu, pēcpusdienā notika treniņi – droši vien tādēļ vecāki mani pārcēla uz 2. vidusskolu. Pēc tam mācījos Kazdangas lauksaimniecības tehnikumā. Bija ļoti foršs kurss: turējāmies kopā, visur piedalījāmies, sākot ar vēstures konkursiem un beidzot ar basketbola sacensībām. Vēl tagad ar daudziem kursabiedriem sazināties. Tur gūtās pamatzināšanas lauksaimniecībā pēc 20 gadu pauzes tagad nodē. Tas arī bija laiks, šķiet, otrajā kursā, kad pēdējo reizi mammai paprasīju naudu. Tur jau sākas pirmie mazie biznesiņi – savām vajadzībām varēju nopelnīt pats.

Kādi tie bija?

Toreiz veikalos nebija mazās šokolādītes *Mars*, *Bounty*. Es ziņāju, ir tekstilniece Rīgā. Sestdienās braucu uz Rīgu pirkt, tehnikumā notirgoju. Kad tās šokolādes parādījās veikalos, ar cenu nevarēju konkurēt un izdomāju citu ienākumu veidu.

Toreiz nebija mobilo telefonu un katrs nevarēja fotografēt, ko vien vēlas. Man bija no Amerikas atsūtīts fotoaparāts. Sāku fotografēt visādus notikumus, sestdienās zemi. Man bija 15 vai 16 gadu, braukāju līdzī tēvam uz laukiem. Vecāteva mājas *Porīņi* bija pārdošanas 1980. gadā, jo tolaik viņš nesa-redzēja, ka tur kāds varētu turpināt darboties. Kad pēc desmit gadiem zemi varēja atgūt, sapratām, ka citi tur jau iedzīvojušies, tādēļ skatījāmies citas Valsts zemes dienesta piedāvātās brīvās zemes, arī citos pagastos. Bet tagad esmu priecīgs, ka Snēpelē tomēr izvēlējamies *Norniekus*. Zemi toreiz atguvām, bet pagāja daudzi gadi, kad nekas īsti nenotika. Bija citi darbi un plāni.

Kāds tu bijī bērnībā?
Daudz variantu nebija – mamma

„Ģrūtākais ir dzīves principus nevis saprast, bet gan pašam tos īstenot. To pašlaik cenšos darīt,” saka Snēpeles uzņēmējs, strausu un kazu audzētavas un lauku restorāna īpašnieks Pēteris Gobzemis.

Pēteris ar māsu Annu, mammu Vēsma un vecmāmiņas brāli Miķeli Ķeļšu ielā pēc dārza darbiem pusdieno.

pa vidu jādara tas, kas ir jādara, nevis tas, kas nav.
Vai biznesa vidē saskati būtiskas atšķirības tolaik, kad strādāji grāmatnīcā, un tagad, kad darbojies tūrisma?
Pamatlietas jau nemainās, bet nākuši klāt sociālie mediji, mārketingas, mainās tehnoloģijas. Daudz mainījies personālvadība. Divtūkstošo gadu sākumā darbiniekiem svarīgākā motivācija bija alga. Tagad arī citi faktori ir nozīmīgi: vide, tas, kurā vietā ko dara, kāpēc. Lai cilvēks kādai lietai velītu laiku, viņam svarīga arī misija un tamlīdzīgi jautājumi.
Kāpēc biznesu grāmatnīcā pārtraucāt?
Grāmatu tirdzniecība ir tāds hobijbiz-

ness – nebija ar lielu pievienoto vērtību un peļņu. Mammai vairāk kā emociju bizness. Redzam, ka pamatā grāmatnīcas pieder izdevniecībām. Toreiz tuvojās 2008. gada krīze, tika pieļautas arī kļūdas, un bizness bankrotēja. Kad jutu, ka tuvojās beigām, vienlaikus strādāju laukos. Tad nāca piedāvājums strādāt tehnoloģijās. Daudz mainījies personālvadība. Divtūkstošo gadu sākumā darbiniekiem svarīgākā motivācija bija alga. Tagad arī citi faktori ir nozīmīgi: vide, tas, kurā vietā ko dara, kāpēc. Lai cilvēks kādai lietai velītu laiku, viņam svarīga arī misija un tamlīdzīgi jautājumi.
Nu, piemēram!
Tur regulāri ir situācijas, kas norit da. Es centos darbiniekiem vienmēr

„Bija apnicis ik gadu trimmerēt zāli un krūmus tik lielā teritorijā, tādēļ nolēmām iegādāties pirmās kazas. Nu esam lielākā gaļas kazu audzētava Latvijā,” stāsta Pēteris, kopā ar viņu pozē āzis Otto.

„Arī man bija jāstrādā pie vecmāmiņas no mammas puses, kura dzīvoja Ķeļšu ielā un kuras dārzs vairākkārt atzīts pilsētā par skaistāko. Te es plauju zāli, brālēns Reinis un vecmāmiņa leva skatās, kā to daru,” stāsta Pēteris.

Gobzemju ģimene – Pēteris ar tēti Kārli, mammu Vēsma un māsu Annu – Jaungadā Kuldīgas dzīvoklī Skrundas ielā 80. gados.

„Kazdangas tehnikuma otrajā kursā pēdējo reizi naudu prasīju mammai. Tad jau sākās mani pirmie biznesiņi.” Pēteris ar kursabiedru Andreju Ķeri.

„Man ir pārlicēba, ka par visu savā dzīvē ir atbildīgs katrs pats. Nav tā, ka visu ietekmē ārējie faktori.”

Pēteris ar meitu Gusti 2021. gadā Turcijā.

pateikt ko labu, jo ārkārtīgi reti kāds no malas piezvanīja un uzteica. Ja ir labi, tad visi apmierināti un zvanīt nav vajadzības. Parasti zvana tad, ja tek jūms vai netek ūdens, nedarbojas kanalizācija. Ir cilvēki, kuri situāciju izklāsta skaidri, bet biežāk emocionāli sakāpināti izsaka nepmierinātību. Tomēr, atceroties to laiku, sajūta man ir laba. Pieņirde ir laba, izdarījām daudzas svarīgas lietas.
Vai tev ir arī kādi vaļasprieki?
Tā vienmēr ir darbošanās laukos. Mūsu *Nornieki*, ko nodibinājām 2011. gadā, tad jau lēnām sāka attīstīties.

Kā radās ideja audzēt tieši to?
Brālēns Guntis Gobzemis, kurš audzē mežrozītes, toreiz domāja par interesantām idejām un brauca skatīties, kā audzē strausus. Es aizbraucu līdzī, un pēc nepilna gada pirmie jau bija *Norniekos*. Vasarā visi radi un draugi gribēja braukt ciemos paskatīties. Sapratām, ka vajag tādu piedāvājumu: sākām uzņemt viesus. Kad apnirde ir laba, izdarījām daudzas svarīgas lietas.
Vai tev ir arī kādi vaļasprieki?
Tā vienmēr ir darbošanās laukos. Mūsu *Nornieki*, ko nodibinājām 2011. gadā, tad jau lēnām sāka attīstīties.

Ja jums būtu jāpabeidz teikums „Pēteris Gobzemis ir...”, ko jūs teiktu?
● **Vēsma Gobzeme**, mamma: „Labs dēls! Izaudzis strādīgs. Jau bērnībā daudz laiskoties nevarēja – bija jāpalīdz dārza darbos. Izmācījās lauksaimniecību, bet uzreiz tajā nozarē nestrādāja. Tagad to dara. Acīmredzot sirdī lauksaimniecība viņam vienmēr patikusi. Bijušas arī kļūmes un kritumi, bet viņš vienmēr ir saņēmis un gājis tikai uz priekšu. Mums, vecākiem, prieks, ka izdevies izaudzināt tik mērķtiecīgu un komunikablu dēlu.”
● **Anita Zvingule**, *Kuldīgas komunālo pakalpojumu* bijusī kolēģe: „Cilvēks, kurš spēj iedvesmot. Līdz ar savu dzirksti par kādu ideju citus aizrauj līdzī.”
● **Aiga Bulava**, Snēpeles pagasta pārvaldes vadītāja: „Vienkāršs, jauns, interesants un uzņēmīgs cilvēks. Man patīk, ka viņam ir nestandarta domāšana, viņš saredz vairāk nekā citi tajā pašā vietā.”

viss apstājās, uztaisījām mājaslapu un aktivizējām tiešo piegādi. Tā turpinās.

Vai bija viegls lēmums atstāt darbu pašvaldībā, kurā ienākumi ir garantēti, un pāriet tikai uz savu biznesu?

Jā, bija viegls. Es nekad neesmu domājis, ka citur ir drošāk nekā pie sevis. Esmu diezgan gatavs dažādām pārmaiņām. Zinu, ka daudziem grūti mainīt ieradumus, bet man patīk mēģināt ko jaunu. Droši vien tāpēc pie mums ir tādas lietas, kādu citur Latvijā nav. Ja straus audzētāju būtu vairāk un mēs sadarbotos, varētu gaļu importēt. Mums arī kazas atšķiras: pienu neslaucam, audzējam gaļai. Arī restorānu meža vidū nav daudzviet. Vēl ir *Zoltners* Tervetē, *Pavāru māja* Līgatnē. Katram savs stāsts, un mēs esam īpaši ar savu.

Kā biznesu ietekmēja kovids?

Pirmos piecus gadus nauda un darbs bija jāiegulda, bet atpakaļ nekas nenāca. Sestajā gadā jāiegulda vairs nebija, ja tek jūms vai netek ūdens, nedarbojas kanalizācija. Ir cilvēki, kuri situāciju izklāsta skaidri, bet biežāk emocionāli sakāpināti izsaka nepmierinātību. Tomēr, atceroties to laiku, sajūta man ir laba. Pieņirde ir laba, izdarījām daudzas svarīgas lietas.
Vai tev ir arī kādi vaļasprieki?
Tā vienmēr ir darbošanās laukos. Mūsu *Nornieki*, ko nodibinājām 2011. gadā, tad jau lēnām sāka attīstīties.

Tu saki, ka nevis es, bet mēs. Kas esat tie jūs?

Strausa un kazas komanda. Bizness lietas notiek tad, ja labi strādā visa komanda. Mēs esam par interesantām idejām un brauca skatīties, kā audzē strausus. Es aizbraucu līdzī, un pēc nepilna gada pirmie jau bija *Norniekos*. Vasarā visi radi un draugi gribēja braukt ciemos paskatīties. Sapratām, ka vajag tādu piedāvājumu: sākām uzņemt viesus. Kad apnirde ir laba, izdarījām daudzas svarīgas lietas.
Vai tev ir arī kādi vaļasprieki?
Tā vienmēr ir darbošanās laukos. Mūsu *Nornieki*, ko nodibinājām 2011. gadā, tad jau lēnām sāka attīstīties.

Kas ir tava ģimene?
Man ir meita Guste, kurai 13 gadu un kura mācās Kuldīgas Centra vidusskolā. Gustes pirmajā gadā *Norniekos* ir iestādīta viņas liepiņa. Tā tur aug, un man gribētos un patīktu, ja Gustei *Norniekos* vienmēr patīktu būt. Vai viņa vēlāk gribēs iesāktu turpināt vai darīt ko citu, to laiks rādīs. Mana ģimene ir arī mamma Vēsma, kurai šogad būs 83 gadi, un

tētis Kārlis, kuram ir 84. Abi *Norniekos* daudz palīdz. Tētis vada ekskursijas, palīdz sakomplektēt kādu pasākumu, līmē produktiem etiķetes.

Vai mūziku tu klausies?

Jā, dažādu. Es gan neko neklausos austiņās, jo gribas just un dzirdēt, kas notiek apkārt. Ja nevēl, tas man nepatīk. No tehnikuma laikiem patīk *Līvi*, bet vispār īpašu favorītu nav.

Kāda ir tava mīļākā krāsa?

Kādreiz bija zaļa. Tagad, kad kaut ko nopērku, bieži dzirdu jautājumu: „Atkal melns?” Jā, man patīk pelēkie toņi, melnais. Es nebūšu krāsaina apģērba piekritējs, bet, piemēram, sarkans krēsls uz melna fona izskatās ļoti labi.

Kāds tev garšīgākais ēdiena?

Kādreiz atrast ko garšīgu bija vieglāk: ieej veikalā un ieraugi. Tagad man patīk ēdienu baudīt. Patiecoties mūsu šefpavāram Žanim (Žanim Raivo Behmanim – aut.), garšas kārpiņas ir izlutinātas. Arvien gribas ko interesantu. Eju uz citiem restorāniem, izvēlos īpašus ēdienus. Tā kā esmu emocionāli noturīgs, ar savu viedokli nevienu neuzbāzos, kaut gan nodomāju, ka te garšas varētu būt spēcīgākas, šis varbūt ir garšīgi, bet nu nekā interesanta. Man piemīt tāds profesionālais kretinisms, ka gribas ko ļoti īpašu. Bet kopumā Latvijā ēdienos ir, ko redzēt un izbaudīt: restorānu kultūra ļoti attīstās. Kā mēs sakām savās septiņkārtu vakariņās – par garšām jārunā. Visam nav jāgaršo. Es ik pa laikam pagaršoju lakricas konfektes, lai pārbaudītu, vai garšas sajūta ir mainījusies. Nē, vēl nav – negaršo.

Vai bieži izdodas kaut kur ceļot?

Izdodas. Ārpus darba ceļošana ir viena no prioritātēm. Mērķis ir kaut kur aizceļot divas reizes gadā.

Kas ieplānots nākotnē?

Ir akceptēts brīvdienu māju projekts – plānā ir uzbūvēt trīs tādās. Tad cilvēkiem būs iespēja pie mums arī palikt.

Jolanta Hercenberga Pētera Gobzemja arhīva un Lailas Liepiņas foto

LĪDZDALĪBA: sasniegt mērķus kopā ar valsts pārvaldi

Latvijā tikai 23% cilvēku tic, ka ar savu balsi savā valstī var kaut ko mainīt. Par to liecina *Eiobarometra* 2021. gada rudens dati. Daļa uzskata, ka procesus valsts pārvaldē nevar ietekmēt, taču cilvēku iesaiste svarīga ne tikai pašvaldības, bet arī nacionāla mēroga lēmumos, tāpēc Valsts kanceleja janvārī tiešsaistē rīkoja *Pareizos kursus*.

„Uzticēšanās krīze ir mūsdienu pasaules izaicinājums,” saka Valsts kancelejas konsultante sabiedrības līdzdalības jautājumos Zane Legzdiņa-Joja. „Sevišķi zema ir Latvijas iedzīvotāju ticība savai spējai ietekmēt lēmumus. Lai palīdzētu līdzdalības iespējas iepazīt, organizējam nodarbības, kurās gūt pirmo iespaidu par to, kā lēmumu pieņemšanu ietekmēt.”

Pirmās nodarbības tēma bija līdzdalība labklājības jomā. To vadīja komunikācijas eksperte Jana Bunkus un vecāku organizācijas *Mammamunteti.lv* vadītāja Inga Akmentiņa-Smildziņa.

Kāpēc mums jāiesaistās?

Sabiedrības līdzdalība nav formāla – tā ir spēja uzlabot pārvaldību un stiprināt demokrātiju, uzsvēr komunikācijas eksperte Jana Bunkus.

LAI SADZIRD ĪSTO VAJADZĪBU

Uzklausot cilvēku viedokli, var noteikt īsto problēmu. Valsts pārvaldei, pat valdībai mūsu nostāja un zināšanas ir svarīgas, lai pieņemtu lēmumu, izstrādātu vai mainītu likumu vai arī piedāvātu tādu projektus, kuros piedalīties, lai mūsu valsti padarītu labāku. Kādēļ tas nepieciešams? Lēmumu pieņemējiem tas ļauj sapsrast, kādas blaknes var rasties, ja iedzīvotāju viedokli par to, kas viņiem ir ļoti svarīgs, neņem vērā. Viedokli var paust ikviens, kuru jautājums skar vai interesē. Un katram ir tiesības par savu priekšlikumu saņemt atgriezenisko saiti.

Ko līdzdalība veicina? Sabiedrības interesēm atbilstošus un pierādījumus balstītus lēmumus. Jo aktīvāks viedoklis, jo vairāk lēmumi būs balstīti iedzīvotāju vēlmēs un vajadzībās. Tāpat tas veicina demokrātiju, solidaritāti, efektīvu resursu izlietošanu, at-

„Privātpersona drīkst valsts vai pašvaldības iestādē iesniegt priekšlikumu, jautājumu, lūgumu vai sūdzību, lūgt skaidrojumu, kāpēc lēmums bijis tāds un ne citāds,” atgādina komunikācijas speciāliste Jana Bunkus.

vērtu un iekļaujošu pārvaldību, līdzsvarotu un pozitīvu sabiedrības attīstību.

KĀDAS IR IESPĒJAS?

Virkne likumu nosaka, ka līdzdalība šodien ir aktualitāte nr. 1. Mūsu skats vienmēr vērsts uz nākotni, mums ir iespēja savā valstī kaut ko mainīt, lai nākamajām paaudzēm dzīve šeit būtu labāka. Procesos var iesaistīties tiesību aktu izstrādes un saskaņošanas portālā (TAP), vietnēs *Manabalss.lv* (iniciatīvu var iesniegt ikviens) un *OpenSaeima.lv* (izteikt viedokli, komentāru). No 18 gadiem ikviens Latvijas pilsonis var piedalīties Saeimas, Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās, referendumos, kā arī parakstīties par iedzīvotāju iniciatīvām.

TRIS PIRMIE SOĻI:

- iegūt informāciju,
- paust viedokli,
- sekot līdz izmaiņām.

• Līdzdalības iespējas var redzēt Saeimas, Valsts kancelejas, ministriju, nevalstisko organizāciju mājaslapās, tiesību aktu izstrādes un saskaņošanas portālā (TAP) un medijos.

• Savu viedokli var paust TAP (publiskajā apspriešanā), darba grupā, aptaujā, apspriedē, konferencē vai publiskā diskusijā, iedzīvotāju konsultatīvajā padomē, biedrībās, sabiedriskajā apspriešanā.

• Izmaiņām var sekot līdz ministriju, pašvaldību mājaslapās un sociālo tīklu kontos, medijos. Notiek tiešraides, piemēram, no domes sēdēm.

Sāka ar padomiem vecākiem

Vecāku organizācijas *Mammamunteti.lv* vadītāja Inga Akmentiņa-Smildziņa: „Ne vienmēr uz saviem iesniegumiem esmu saņēmusi atbildi. Ieteikums no pieredzes: miniet, ka atbildi uz e-pasta vēstuli gaidāt likumā noteiktajā kārtībā. Parasti tas ir mēneša laikā un rakstiski.”

„Viss sākās vienkārši. Kā žurnāliste ar stāžu nolēmu veidot portālu vecākiem, publicējot viņiem aktuālo. Uzdevu jautājumus ministriņām, piemēram, par pabalstiem – kāpēc kādā lietā nav vienlīdzības,” par savu pieredzi stāsta vecāku organizācijas *Mammamunteti.lv* vadītāja Inga Akmentiņa-Smildziņa.

„Vecāki kļuva arvien aktīvāki: ziņoja un komentēja, lūdza noskaidrot dažādus jautājumus. Tas rezultējās ar to, ka mani sāka aicināt uz Saeimas komisiju sēdēm.

Mammām un tētiem rūp tas, kas apkārt notiek. Nodibinājām vecāku organizāciju. Šodien mūsu viedokli kādā jautājumā prasa izglītības pārstāvji, ārsti. Aicina cīnīties kopā. Mēs arī ejam un darām.”

Organizācijas vadītāja atzīst – darbošanās trenē to, ka jāiet līdz galam: „Bieži saka *Latvija esi tu pats*. Tā arī ir. Tev pašam notikumus un problēmu risi-

nāšanā jāiesaistās. Pirms pāris gadiem skolotāja palūdza vecākiem samedest naudu, lai klasē nomainītu galdus, jo tie ir veci. Sēdēju un domāju: „Kāpēc? Bērniem ir nodrošināta bezmaksas izglītība.” Uzrakstīju skolai un domei iesniegumu, ka galdi jānomaina viņiem pašiem. Pēc kāda laika citā vecāku sapulcē uzzināju, ka tie ir nomainīti. Sūrs piemērs – ceru, ka tā Latvijā vairs nenotiek.”

I. Akmentiņa-Smildziņa min vēl vienu piemēru: „Atbalstījām jautājumu par priekšlaicīgi dzimušajiem bērniņiem. Vecumā līdz noteiktam nedēļu skaitam vecākiem tos neatdeva – sauca par medicīniskajiem atkritumiem. Iestājamies par to, lai vecākiem tomēr būtu tiesības viņus saņemt. Jautājums tika sakārtots juridiski, bet netika uzraudzīts. Pēcāk saņēmu zvanu no sievietes, kurai bērniņš netika atdots.”

Jautājums – atbilde

Ja sabiedriskajā apspriešanā iesniegts priekšlikums, bet apkopojumā atbilde uz to nav sniegta, kā iesakāt rīkoties tālāk?

Rakstiski vai telefoniski sazināties ar tiesību akta autoru, lūdzot skaidrot, kāpēc priekšlikumi nav ņemti vērā pēc būtības. Ja autora vārds kāda iemesla dēļ nav norādīts, vajag vērsties pie sabiedrības līdzdalības koordinators: www.mk.gov.lv/lv/kontakti.

Vai, rakstot valsts iestādei, e-pasta vēstulei ir līdzīgs statuss kā parakstītam iesniegumam? Esmu sūtījusi e-pastā, un man ir atbildēts tā, it kā es būtu rakstījusi iesniegumu. Bet

citviet neatbild. Kāda starpība: vēstule e-pastā vai iesniegums?

Iesniegumu likumā noteikts, ka elektroniskam dokumentam jābūt parakstītam ar elektronisko parakstu. Izņēmums ir vienīgi tad, ja bijusi autentifikācija kā portālā www.latvija.lv. Saskaņā ar likumu iestādes var patstāvīgi noteikt kārtību, kā izskatīt to e-pasta vēstuli saturu, kas nav apstiprināts ar e-parakstu, un kā sniegt atbildes. E-pasta vēstulei nav līdzīga statusa kā parakstītam iesniegumam, un likumā noteiktais par obligātu atbildi uz to neattiecas.

Tomēr pēc labas pārvaldības principa iestādei jāsniedz iedzīvotājam atbilde arī uz e-pastā izteiktu jautājumu vai lūgumu.

Iestādes ir aicinātas atbildēt pēc būtības. Ja vajadzīgs paraksts, iestāde vēstules autoru par to informē. Taču nav vēlams vēstuli atstāt bez ievērības, ja vien tam nav objektīva pamata, piemēram, lūgums nav skaidri izteikts, nav norādīts adresāts, pausti klaji agresīvi izteikumi, ir vairākkārtēji sūtījumi vienlaikus daudziem saņēmējiem.

Vai var iestādi lūgt, lai e-pastā atbild vienkārši, nevis tērē birokrātiskos resursus, sagatavojot īpašu atbildi? Citreiz sagaidām tikai informāciju, īsu skaidrojumu.

Var norādīt vēlamo atbildes sūtīšanas kanālu. Vienlaikus jebku-

ra atbilde neatkarīgi no tā, kādā formā plānots sūtīt, prasa laiku un cilvēku darbu.

Cik efektīvi ir organizēt piketu? Vai 50 cilvēku piketam ir lielāks iespaids uz likumdevēju nekā 50 cilvēku parakstītam iesniegumam?

Ikviena līdzdalības forma ir atbalstāma. Ir būtiski izvērtēt, ar kuru var lēmējvaras vai izpildvaras uzmanību pievērst visefektīvāk. Valsts kanceleja mudina kā iestādes, tā iedzīvotājus sākt ar sarunu ar visām iesaistītajām pusēm, izklāstot apsvērumus, kas izmaiņas pamato. Vienlaikus iedzīvotājiem ir tiesības problēmas aktualizēšanai izmantot dažādas

līdzdalības formas, tostarp pulcēties.

Vai valsts iestādēm obligāti jāatbild pusaudzā iesniegumam?

Pārvaldes iestāde nepārbauda, vai iesnieguma autors ir sasniedzis 18 gadus, kad saskaņā ar Latvijas tiesisko sistēmu viņš iegūst dažādas tiesības. Ja vien iesniegums atbilst iestādes darbības ietvaram, tas tiek izvērtēts un atbilde tiek sniegta.

Līdzdalība ir viena no lietām, ko var mācīties praktizējot, un jaunieša iesniegums var būt iespēja izkopt pilsonisko nostāju, kas programmā *Skola 2030* noteikta kā viena no prasmēm.

Kā iesaistīties lēmumu pieņemšanā, tas izlasāms Valsts kancelejas mājaslapas www.mk.gov.lv sadaļā *Sabiedrības līdzdalības politika*.

Revidē pašvaldības un civilo aizsardzību

„Valsts kontroles (VK) darbu ietekmē dažādas krīzes – pērn turpinājām un pabeidzām ar kovidu saistītās revīzijas, jauns izaicinājums bija militārā aizsardzība, tāpat īpaša uzmanība pievērsta civilajai aizsardzībai, kas tagad kļuvusi vēl aktuālāka,” valsts kontroleris

Rolands Irklis ieskicē galvenos darbības virzienus.

Vairākas revīzijas skar to, kā Finanšu ministrija un akciju sabiedrība *Valsts nekustamie īpašumi* pārvalda īpašumus. Uzmanība pievērsta tam, kāda ir rezervistu un rezerves karavīru darbības sistēmas, kā arī iekšlietu nozares publisko

iepirkumu efektivitāte. Konstatētas vairākas problēmas, jo plāni izveidojušies ļoti lieli, bet ar realizāciju gan nav veicies tik labi. Tāpat trūkumi atklāti, pētot Veselības ministrijas rīcību agrīnu onkoloģisko slimību atklāšanai un zāļu kompensācijai. Uzņēmējdarbībā pārbaudīts, vai inovāciju

politika veicina produktivitāti un konkurētspēju. Publiskajā sektorā lietderības un atbilstības revīzijās vērtēts, vai pieaugušo izglītība sasniedz mērķus un atbilst darba tirgus vajadzībām, kādi panākumi ir programmai *LEADER*, izmantojot Eiropas fondu naudu.

„Revīzijas notiek pēc plāna, bet virzieni bieži nosaka aktualitāte, tai skaitā krīzes,” teic valsts kontroleris Rolands Irklis.

Desmit – izlases kārtā

Valsts kontrole virkni nepilnību un arī pārkāpumus konstatējusi pašvaldību darbā. Līdz šim revidētas desmit, tostarp Kurzemē Saldus novads. Visas vienlaikus nav iespējams izvētīt – tās izvēlētas pēc lieluma un reģiona.

Nule pabeigtā revīzija ir pirmā no trijām, kuru mērķis ir izvērtēt, kā pašvaldības pārkārto darbu administratīvi teritoriālajā reformā. Turpmāk tiks vērtēts, kā tiek informēti un iesaistīti iedzīvotāji, cik ekonomiska, pamatota un likumīga ir domes dalība kapitālsabiedrībās, vai sportam nauda piešķirta un izlietota pēc normatīviem, vai koordinēti ieviesta transporta sistēma. Īpaša uzmanība pievērsta darbībai ar mežu. Lielākā platība pieder *Latvijas Valsts mežiem*, bet arī daudzām pašvaldībām pieder teritorijas, kas jāapsaimnieko, taču ne visur tas notiek tā, kā paredz likums.

UZTIC PAŠU AUDITORIEM

Kā informē VK piektā revīziju departamenta direktors Edgars

„Visas pašvaldības vienlaikus revidēt nevar, jo tas ieilgtu un rezultāti vairs nebūtu aktuāli. Izlases kārtā izvēlamies no dažādiem reģioniem un atšķirīgas pēc lieluma, lai izmērītu vidējo temperatūru un rezultātus varētu attiecināt uz pārējām,” saka Valsts kontroles pārstāvis Edgars Korčagins.

Korčagins, dažas pašvaldības revidējuši viņa darbinieki, daļā strādājuši pašvaldību auditori. „Tādu sadarbību esam izvirzījuši kā vienu no stratēģiskajiem uzdevumiem gan valsts, gan pašvaldību iestādēs. Pēc novadu reformas svarīgi zināt, kā plānoti cilvēkresursi, un tieši šajā jomā sadarbojamies ar iekšējiem auditoriem.

Skatījām arī to, kā pašvaldība darbiniekiem uztic noteiktus pienākumus un kā sokas izpilde, kā organizētas mācības un profesionālā pilnveide.”

NAV PROFESIONĀLI SAGATAVOTI

Vispirms pašvaldības aptaujātas, vai tām ir cilvēkresursu stratēģija un kas ar to nodarbojas. Diemžēl šī lieta atstāta novārtā. Gandrīz 40% aptaujāto personāla atlasīti uztic nekvalificētiem darbiniekiem, kuriem nav atbilstošas izglītības un kuri šādam darbam nav sagatavoti. Vairumam mācības netiek piedāvātas. „Iespējams, tāpēc rodas daļa problēmu, ko atklājam,” piebilda E.Korčagins. Izņēmums ir tie speciālisti, kuriem regulāras mācības paredzētas likumā.

MĒRA DARBU, LAIKU UN SPĒJAS

VK konstatē, ka dažviet pašvaldības mērķi netiek iekļauti darbinieku uzdevumos, līdz ar to

neatspoguļojas rezultātos, un tie nav izmērāmi. Tāpēc speciāli revīzijām izstrādāta metodika, kā noteikt, kuri cilvēki vajadzīgi. Tas esot diezgan vienkārši, proti, tiek iegūti dati par konkrēta darbinieka padarīto noteiktā laikā un salīdzināti ar līdzīga darba darītājiem gan revidētajā, gan citās pašvaldībās. Tā, sadarbojoties ar vairāk nekā 230 speciālistiem 32 pašvaldībās (līdz reformai), iegūti dati produktivitātes novērtēšanai. „Saprotams, ka visas pašvaldību funkcijas šādi pārbaudīt nevaram, – tas būtu milzīgs apjoms. Uzmanību pievēršam divām pamata funkcijām – civiltāvokļa aktu reģistrācijai un nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai –, kā arī finanšu pārraudzībai un juridiskajai palīdzībai, kas ir atbalsta uzdevumi.”

JĀKĻŪST SLAIDĀKĀM

Dati rāda, ka tikai šajās četrās jomās 89% slodzes ielānāts par daudz, un naudas izteiksmē tie ir 1,33 milj. eiro lieku izdevumu gadā. VK uzdevusi pārbaudīt ieguldījuma lietderību. „Tās ir

visaptverošas aplēses. Jāvērtē katra situācija, kā un cik lielu darbu konkrētā vietā dara katrs darbinieks vai pat vairāki. Taču skaidrs, ka produktivitāte jāpārskata visās pašvaldībās. Jāvērtē, kāpēc vieni strādā sliktāk nekā citi. Iespējams, vajadzīga apmācība. Dati rāda lielu potenciālu, kā pašvaldībām administrācijas ziņā kļūt *slaidākām*. Dažās konstatējam neatbilstību atalgojuma un prēmiju izmaksās īpaši pirms administratīvās reformas. Trešā būtiskā nepilnība – darbinieki netiek sūtīti mācīties, turklāt nav zināms, ko tieši vajadzētu apgūt. Dažkārt tiek sūtīts nevis uz tām mācībām, kas vajadzīgas, bet uz tām, ko pieprasa likums.

Pēc revīzijas sniedzām 114 ieteikumus, un pašvaldības apņēmušas tos ieviest līdz decembrim. Rezultātus velkam ārā no pūra un rādām pārējām. Arī metodika, kā noteikt darbam nepieciešamo cilvēku skaitu, ir Valsts kontroles mājaslapā, un to var izmantot ikviens.”

Šaurā lokā pārvaldība laba

„Daudz ģenerāļu, maz „Datbildīgo,” tā secināts pēc revīzijas, kurā pārbaudīta civilās aizsardzības sistēma Latvijā.

Šī joma novados revidēta rudē, un tagad publiskoti rezultāti. Civilā aizsardzība ļoti aktuāla kļuvusi pēc plūdiem Jēkabpilī. Otrā revīzijas departamenta (aizsardzība, iekšlietas, tiesu vara, valsts drošība, korupcijas novēršana un apkarošana) direktore Kristīne Jaunzeme pastāstīja, ka pārbaude bijusi apjomīga: vērtēts pats modelis katrā pašvaldībā, aizsardzībā iesaistīto sadalījums, valsts un pašvaldību plānu saiste un izpilde, saskaroties ar krīzi. Secināts, ka pietiekami labi iet ar vietēja līmeņa un mēroga katastrofu pārvaldīšanu vienas vai dažu pašvaldību sadarbības teritorijā, kur iesaistīta viena vai divas nozares.

„Plūdi mums ir vairāk pazīstami nekā tādās liela mēroga krīzes kā pandēmija vai karš, tomēr arī tiem civilās aizsardzības plāni visur nav noderīgi praktiski,” secinājusi Valsts kontroles pārstāve Kristīne Jaunzeme.

KOVIDS PARĀDIJA

„Diezgan labi esam gatavi tādām dabas katastrofām kā plūdi, ar kuru apdraudējumu esam saskārušies agrāk,” norādīja K.Jaunzeme. „Lielākās

grūtības – nav izveidots krīžu vadības modelis tādu katastrofu pārvaldībai, kas skar visu valsti un vairākas jomas. Par to pārliecinājāmies pandēmijas laikā. Iesākoties ārkārtējai situācijai un ilgstoši tai turpinoties, no valsts pārvaldes nebija sadalīta atbildība, kas kuram jā dara, no kādām institūcijām varam sagaidīt konkrētu rīcību. Nācās veidot paralēlu sistēmu ar dažādām darba grupām. Būtībā modelis tika veidots visu šīs krīzes laiku, un joprojām nav vienas institūcijas, kas vadītu liela mēroga krīzi. Ir ieteikts gan valdībai, gan nozares iestādēm tādu izveidot pēc iespējas operatīvāk un maksimāli tuvu Ministru prezidentam.”

PLĀNI UZ PAPIĀRĀ NEDERĒS

Vērtējot Jēkabpils civilās aiz-

sardzības plānu, secināts, ka tas ir labs, izdarīti priekšdarbi, lai zinātu, kā apdraudējumā rīkoties. Taču tā nav visās pašvaldībās. Ir pat tā, ka plūdu risks pastāv, bet civilās aizsardzības plānā rīcība nemaz nav paredzēta. „Dažas pašvaldības vai sadarbības komisijas pārraksta valsts plānu, aizpildot papīru, bet, saskaroties ar plūdiem, tas neko nepalīdzēs. Plāni ir vispārīgi, nav arī skaidra atbildības sadalījuma, termiņa gada griezumā un izpildes, nav praktiska pienesuma. Civilajai aizsardzībai nav vajadzīgi plāni uz papīra – tiem jābūt tādiem, lai krīzi varētu pārvaldīt. Svarīgi paredzēt rīcību konkrētai vietai un infrastruktūrai, rēķinoties ar resursiem. Ja Jēkabpils vietā būtu bijusi cita pilsēta, mēs, iespējams, saskartos ar pavisam atšķirīgu un sarežģītāku situā-

ciju, jo pašvaldībai plūdos būtu jāimprovizē, jārada jauns sadarbības modelis.”

VALDĪBA JAU SĀKUSI

VK, konstatējot nepilnības civilajā aizsardzībā un valsts mēroga katastrofu pārvaldībā, iezīmējusi virzienus, kuros krietni jāstrādā, rosinot institūciju atbildību sadalīt, pārskatot pieeju, kā tiek gatavoti aizsardzības plāni, un uzlabojot to kvalitāti. Tāpat līdzīgi kā aizsardzības resoram ieteiktas regulāras mācības visos līmeņos, kā arī citi būtiski uzdevumi sekmīgai sadarbībai.

Pēc VK ieteikuma valdība jau lēmusi civilajā aizsardzībā starpnozarju jautājumiem izveidot tematiskas komitejas.

Daina Tāfelberga
Publicitātes foto

PASAUĻĒ

Kas tā par vietu? 4. kārtā

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Pasaulē zināms kvartāls, pilsētas vēsturiskā sirds, kas slavēna ar dinamisku naktsdzīvi un krāsainām ēkām ar čuguna balkoniem. Populārajā Burbona ielā atrodas džeza klubi, ēstuve un skaļi bāri. Klusākas ielas ved uz tirgu, kur var iegādāties gardēžu ēdienus un amatnieku darbus. Kvartāls, kas pazīstams arī kā Vecais laukums, ir vecākā vieta pilsētā. Pēc tam, kad pilsētu 1718. gadā nodibināja francūzis Žans Batists Le Muans de Bjenvils, tā atstājās ap Veco laukumu. Spāņiem atdota 1763. gadā pēc Septiņgadu kara. Lielākā daļa ēku uzcelta 18. gadsimta beigās Spānijas periodā vai 19. gadsimta pirmajā pusē. Rajons ir nacionālais vēstures piemineklis ar ēkām, kuras arī atsevišķi tiek uzskatītas par nozīmīgām. Tās ir tūristu mērķis, bet piesaista arī vietējos. 2005. gadā pilsēta piedzīvoja viesuļvētru *Katrīna*, tomēr no plūdiem cieta mazāk salīdzinājumā ar citiem rajoniem.

Atbildi gaidām līdz 2. februāra 11.00 e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

3. kārtas atbilde: Kaaba, Meka, Saūda Arābija.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Vineta Kondraņicka, Taiga Putniņa, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Indra Grandava, Rasma Stepe.

Konkursu atbalsta veikals Cikāde.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un līdz 2. februāra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kuru reizi notika starptautiskās vieglatlētikas sacensības *Kuldīgas Katrīnas kauss*?

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

Atbilde: Laimdota Junkara Kuldīgas bibliotēkai dāvājusi Žaņa Bulava gleznu *Alekšupīte*.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Gunta Folkmane, Ingars Neimanis, Rasma Stepe.

IEVĒRĪBAI! Konkurso uzvarētāji tiek noteikti reizi ceturksnī.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas novadā.

4. jautājums

No kuras vietas Kuldīgā uzņemta šī fotogrāfija?

Atbildi līdz 2. februāra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

3. jautājuma atbilde: Ēdoles pils.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Daina Gerente, Valdis Dadzis, Gunta Folkmane.

ATRODI TEIKUMU!

Meklējiet pilno teikumu *Kurzemniekā* un atbildes līdz 2. februāra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

24. janvāra laikrakstā: „Tā ir liela laime...”

Atbilde: „Pa šiem gadiem sakrājies diezgan daudz, ko gaismā celt.”

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Daina Gerente.

CEĻĀ UZ PROFESIJU

Ieraudzīt sarkanos karodziņus

Kuldīdzniece Monta Bērziņa kopā ar kursabiedrēni Annu Apini pērn oktobrī mobilajā lietotnē *Spotify* izveidojusi podkāstu jeb raidierakstu internetā *Grēks nesūdzēties*, kurā runā par vardarbīgām partnerattiecībām.

Monta ir 1. kursa žurnālistikas studente Rīgas Stradiņa universitātē (RSU) un vienlaikus strādā uzņēmumā *Scripture Union Latvia* par projektu vadītāju. Mūspuses lasītāji meiteni no Vānes pagasta jau ir iepazīuši, jo, mācoties Kuldīgas Centra vidusskolā, viņa darbojās *Kurzemnieka* Jauno žurnālistu skolā un vasarā redakcijā strādāja.

TĒMA NAV SVEŠA

Raidieraksta ideja pieder kursabiedrēni Anai. Pirms neilga laika viņa attiecībās saskārusies ar vardarbību un, kad tās izbeigusi, vēlējusies par to runāt publiski, lai šai tēmai pievērstu vairāk uzmanības, informētu citus jauniešus par vardarbības veidiem, reizē palīdzot vienaudžiem, kuri piedzīvojuši ko līdzīgu, dodot kopīgi izsecinātus padomus, kā rīkoties pareizāk.

„Manuprāt, par vardarbību tiek runāts pārāk maz. Iespējams, ka tie, kas ar to saskārusies, tajā brīdī to pat nav tā definējuši. Kopš veidojam podkāstu, pati esmu atskārtusi, cik dažādi var būt vardarbības veidi un izpausmes. Vēlamies palīdzēt ieraudzīt pirmos

Podkāstu *Grēks nesūdzēties* var noklausīties lietotnē *Spotify* Rīgas Stradiņa universitātes stāstu līnijā *Skaļāk*.

Kuldīgas Centra vidusskolas absolvente Monta Bērziņa žurnālistiku iepazīusi, darbojoties *Kurzemnieka* Jauno žurnālistu skolā un vasarā redakcijā strādājot.

atziņš Monta. „Arī mums šķita: kas tad tur – aiziet uz studiju, parunāties un audio ielikt *spotify*! Patiesībā tas ir diezgan sarežģīti. Sākumā pašiem kārtīgi jāsaprot, ko vēlamies klausītājiem teikt, kāda būs galvenā tēma un mērķauditorija.”

RSU ierakstu studijā podkāsts tiek veidots studentu medija stāstu līnijā *Skaļāk*, kur topošie fotogrāfi, multimediju speciālisti, žurnālisti un sabiedrisko attiecību speciālisti apgūst to, kā veidot raidierakstu, filmēt video, praktizējas intervijās. Tur arī visi trīs satura veidotāji iepazīuši tehniku un aicina viesus uz sarunu.

Ierakstītas piecas epizodes, stundu garas, kurās par savu pieredzi stāsta trīs jaunieši un viena sieviete: „Publicētas ir četras, jo viena neizdevās, kā plānots. Tā bija pirmā reize, kad ko tādu ierakstījām, – paši vēl nezinājām, kā saruna risināsies, cik ilgu laiku tā aizņems. Šajās epizodēs mums stāstīts par fizisku, emocionālu, finansiālu un seksuālu vardarbību.

Atklājām, ka tā var iedalīties vēl sīkākās paveidos un izpausmēs, jo tā nav tikai uzbrūkoša, kā sākumā var likties. Vardarbība var būt arī otra cilvēka ignorēšana, kontrolēšana un vēl citādas metodes.”

Pašlaik jauniešus jūtas droši, jo sarunas ritot konstruktīvi: „Esam jau adaptējušies un zinām, kā sarunu vadīt, lai arī klausītājam šķistu, ka viņš ir daļa no tās. Veiksmīgām rezultātam tas ir ļoti būtiski.”

Iedrošina iepazīstoties

Tā kā sarunas tēma ir ļoti smaga, vispirms meitenēm kopā ar runātāju nākas sevi noskaņot un iesildīties: „Ir bijis tā, ka jūtam – viesim kļūst grūti par piedzīvoto runāt. Lai mazinātu spriedzi un saruna izdotos gludāka, mums kā vadītājiem ir svarīgi, lai viesis mums uzticas un jūtas droši. To panākam ar iepazīšanos pirms mikrofonu ieslēgšanas. Pastāstām par mūsu mērķi un cenšamies uzzināt ko vairāk par viesi – vai cājam par bērnības mājām, kādu mīļāko atmiņu.”

Turpmāk katru mēnesi būs viena epizode. Līdz aprīlim nākamie viesi jau uzrunāti: „Lai atrastu vairāk un pēc iespējas dažādākus stāstus, esam sazinājušies arī ar feministu forumiem, krīzes centriem, kuri palīdz mūs reklamēt, sociālajos tīklos publicējot informāciju par mūsu podkāstu un aicinājumu dalīties piedzīvotajā.”

Amanda Gustovska
Montas Bērziņas arhīva foto

sarkanos karodziņus, kas attiecībās liecinātu par vardarbību,” stāsta Monta, atklājot, ka šī tēma arī nav pašai sveša. „Esmu bijusi līdzgaitniece šādām attiecībām – novērojusi, kā tam iziet cauri man tuvs cilvēks.”

MEKLĒ SOCIĀLAJOS TĪKLOS UN STARP PAZIŅĀM

Pēc neilga laika abām ar Annu pievienojies kursabiedrs Herberts Legants, kurš nu palīdz ar ierakstu apstrādi un montāžu. Montas uzdevums ir rakstīt preses relīzes un veidot citu saturu sociālajiem tīkliem, sagatavot tekstu izsūtīšanai e-pastā. Anna atbild par saņemtajām e-pasta vēstulēm, par raidieraksta vizuālo un sociālo

tīklu lapu noformējumu, un viņai pieder galavārds par satura publicēšanu.

Monta stāsta, ka pirmie viesi atrasti no paziņu loka un pēc tam, kad ielikušas ziņu sociālajos tīklos, aicinot cilvēkus ar savu stāstu dalīties. Viesiem vadītāji garantē anonimitāti, viņu vārdus neatklājot: „Izveidojam arī e-pasta adresi, un ikkatrs var iesūtīt savu stāstu, kritiku, komentārus. Pēc pirmās epizodes saņēmām vairākas vēstules no vienaudžiem, kuri vēlētos par savu pieredzi pastāstīt.”

UZBRŪKOŠA UN IGNORĒJOŠA

Vaicāju, no kura gala sākt, lai nonāktu līdz rezultātam. „Tas nemaz nav tik viegli, kā liekas,”

PĀRDOD

JAUNBŪVI Talsos (190 m²), zemi (1000 m²), telpas nav izbūvētas, cena: 50 000 EUR. Iespējama maiņa pret mežu vai zemi. Tāl. 26129919.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes skaidu **BRIKETES** (355 EUR/palette), klucīšus (135 EUR/1,3 m³ maiss), mizas, skaidas, šķeldu. Tāl. 26651831 vai www.vevers.lv.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**. Ilgi deg, mazs pelnu atlikums, 336 eiro par paleti. Tāl. 20331463.

SIA AJG plus pārdod sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tāl. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Sausu bērza **MALKU**. Tāl. 26383529.

Pārdod ar piegādi sausu, skaldītu **MALKU**. Tāl. 29249578.

Sausu **MALKU**. Tāl. 29254530.

Pašaudzētu **CŪKGAĻU** ar piegādi. Tāl. 29580000.

AUZAS (0,22 EUR/kg) Turlavas pagastā. Tāl. 28318158.

PĒRK

1–2 istabu **DZĪVOKLI**. Cena: 15 000–25 000 eiro. Tāl. 26553414.

1–2 istabu dzīvokli **KULDĪGĀ**, var neremontētu un bez labiercībām. Tāl. 29621515.

DZĪVOKLI. Tāl. 26444538.

DZĪVOKLI Kuldīgā. Tāl. 22447206.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 20294598.

AUGOŠUS KOKUS mežā (cirsma), paši zāģējam, izvedam. Samaksa tūlītēja. Tāl. 20219102.

Nopirkšu **MEŽU** ar zemi vai lauku **VIENSĒTU**. Tāl. 26157008.

Meža, lauksaimniecības **ZEMI**. Tāl. 29386009.

Vietējais uzņēmums pērk **LIELAS MEŽA PLATĪBAS**: izcirtumus, jaunaudzes un briestaudzes. Augstākās cenas! Tāl. 25731315.

DAŽĀDI

Sertificēts **TAKSATORS** profesionāli izgatavos inventarizācijas lietu jūsu mežam. Cena: 60 EUR! Piedāvājam arī **MEŽAUDZES** novērtēšanu, cirsmu dokumentācijas sagatavošanu, īpašuma robežu, kupicu ierīkošanu un atjaunošanu, bezmaksas konsultācijas. Strādājam visā Latvijā! Tāl. 25731315.

Izcirstus **MEŽUS** (3000 EUR/ha), cirsmas, lauksaimniecības zemi Tāl. 28282021.

Vietējā kapitāla mežsaimniecības uzņēmums pērk **MEŽUS** – neizstrādātus, pilnībā vai daļēji izstrādātus. Pērkam arī lauksaimniecības **ZEMI**: gan iekoptu, gan aizaugušu. Tāl. 25396390.

SIA AIBI iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS**, jērus, zirgus. Iepērkam arī bioloģiskos lopus. Samaksa tūlītēja. Tāl. 20238990.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA Valinda pērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tāl. 29434034.

W
SVEASKOG
BEZ MAKSAS atīra no krūmiem
laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293

LĪDZJŪTĪBAS

Par vienu cilvēku tuvāko
Tev tagad mazāk būs.
Sirds zaudēto
Līdz mūža galam neatgūs.

/J.Osmanis./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Irinai
Leonovai, no tēva atvadoties.

SIA Kuldīgas tekstils kolektīvs

Tēt, klusē takas, kur tu gāji,
Putni velti tevi dārzā sauks.
Tik šodien mīļi atmiņziedi

Pār tālo bērniņu un tevi plauks.

/J.Osmanis./

Skumju brīdī esam kopā ar Irinu, tēti
zaudējot.

Šūšanas brigādes meitenes

Ir klusums,
Kas pasaka vairāk par vārdiem...

/Z.Mauriņa./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Lastov-
sku ģimenei skumju brīdī.

Kuldīgas invalīdu biedrība

Dieviņš deva, zeme ņēma,
Zeme visu nepaņēma,
Mīļi vārdi, labi darbi,
Tie palika šai saulē.

/T. dz./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Emīlijai,
vecmāmiņu smilšu kalniņā pavadot.

Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas
6. a klase un audzinātāja

Es jau neaizeju,
Es vienmēr būšu puteni, bērzos,
Zvaigznēs un bērnos savos.

/Ā.Elksne./

Mūsu visdziļākā līdzjūtība, ERNU
PUJĀTI mūžības ceļā pavadot.

Ausma un Ārija

Gan sāpju dienas, gan saules rīts,
It viss tiek klusi zemē tīts.

/E.Vēveris./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību IEVAS
KRAULES piederīgajiem, viņu mū-
žībā pavadot.

Ventspils ielas 31. nama kaimiņi

Man bija jāiet.

Vējš pacēla dvēseli, nesa...

Saule un diena nepaspēja...

Esmu prom.

/Ē.Krasta./

Izsakām līdzjūtību Gitai Eidai, tēvu
mūžībā pavadot. Dalām bēdu sma-
gumu ar tuviniekiem, draugiem.

Draudze Jaunā paaudze

Runāriet ar mani klusi,

Saudzīgāk kā citu dienu:

Šodien sirds man palikusi

Smagāka par sāpi vienu.

/E.Zālīte./

Izsakām dziļu līdzjūtību Ainai Bēr-
tulsonei, dzīves draugu LAIMONU
RESOVIČU mūžības ceļā pavadot.

Bērnu nodaļas kolektīvs

Kas smagāks vēl var būt,

Pa dzīves taku ejot,

Kā atdot zemei to,

Kas sirdij tuvs un dārgs.

/I.Lasmanis./

Bērnu konsultācijas kolektīvs izsaka
līdzjūtību Ainītei, dzīvesbiedru
zaudējot.

Skolēni rāda muzikālos talantus

Ikgadējā konkursā *No baroka līdz rokam* Kuldīgas jauniešu mājā uzstājušies 25 mūsu novada skolēnu muzikālie kolektīvi. Priekšnesumus vispirms vērtēja viņu pašu skolotāji, nosakot, kuri video jāsūta Valsts izglītības satura centram (VISC). Tas tad noteiks, kuri varēs piedalīties Kurzemes kārtā.

Uzstājās popgrupas, instrumentālie un vokāli instrumentālie ansambļi. Dalībnieku vecums – līdz 20 gadiem, pārsvarā vidusskolēni no Kuldīgas skolām. No pagastiem bija mazie dziedātāji no Turlavas un instrumentālais ansamblis no Ēdoles. „Piedalīties varēja jebkurš interese pulciņš vai kultūras nama kolektīvs. Vienīgais nosacījums – jābūt bērniem vai jauniešiem,” stāsta Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra vadītāja Inta Brasle.

Tiem 19 priekšnesumiem, kurus tālāk izvirzījuši mūzikas pedagogi, videoapstrādi uzņēmies Skrundas televīzijas operators Alans Perševics. „Pagājušajā gadā to darījām paši,” saka I.Brasle. „Tad konkurss notika attālināti, un video kvalitāte nebija tik laba, kā gribētos. Tā kā daļa kolektīvu tagad uzstājas ar diviem priekšnesumiem, skolotāji izvēlas, kuru sūtīt tālāk.” Otrā kārtā Kuldīgā

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra popgrupas Putas vidējā grupa.

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra vokāli instrumentālais ansamblis Stars.

notiks 21. februārī. Tas būšot liels pasākums – no 12.00 jauniešu mājā notiks akustiskie priekšnesumi, savukārt kultūras centrā uzstāsies visi tie, kuriem vajadzīga apskāpošana. Trešā kārtā jeb fināls būs Rīgā. I.Brasle skaidro, ka šie koncerti ir VISC ikgadējā skate, kas līdzinās mācību olimpiādei, tikai interese izglītībā.

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra džambas spēles pulciņš ar priekšzināšanām.

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra popgrupa Vizputiņas.
Amanda Gustovska, Intas Brasles arhīva foto

TOPOGRĀFISKAIS
Vai
IZPILDMĒRĪJUMS

Piesaki kādu no šiem pakalpojumiem un saņem 20 % atlaidi

NENOKAVĒ, jo pakalpojumu skaits ar atlaidi ir ierobežotā daudzumā

PIESAKIES

Piedāvājums spēkā līdz 20.02.2023

tel.nr. 22119593
e-pasts: info@pro3d.lv

TEĀTRA NĀMS
Pirms Vārta

16.02.
19.00

Teātra nams "JŪRAS VĀRTI", Ventspils

Billetes "Biļešu Paradīze" tirdzniecības tīklā

LIEPĀJAS TEĀTRIS

Marjus Ivaškevičs
Maloi
Režisors Dmitrijs Petrenko

JAUNUMS!

REĢISTRĒJIES MĀJASLAPĀ
WWW.KURZEMNIEKS.LV
UN IEVIETO TUR SLUDINĀJUMU **BEZ MAKSAS.**

Lasi mūs arī internetā:
WWW.KURZEMNIEKS.LV!

Karoga svētkiem – cita dimensija

„Cīņa par Latvijas brīvību sākas šeit, Skrundā, un skrundeņiki par to var būt patiešām lepnī,” piedaloties Karoga svētkos, sacīja Zemessardzes 4. Kurzemes brigādes komandieris pulkvedis Andris Rieksts.

1919. gada 29. janvārī pēc pulkveža Oskara Kalpaka bataljona izcīnītās uzvaras pār lieliem Skrundā lepnī plīvoja sarkanbaltsarkanais karogs, un Latvijas atbrīvošanā tas bija būtisks pavērsiens. Atceroties šo nozīmīgo uzvaru, Skrundā katru gadu 29. janvārī tiek svinēta Karoga diena. Šogad tā iesākās ar tradicionālo piedzīvojumu un izaicinājumu spēli jaunsargiem un kadetiem *Jaunie Skrundas sargi*, kurā dalībnieki izzināja Brīvības cīņu notikumus un pārbaudīja prasmes, kas būtu nepieciešamas, ja nāktos dzimteni aizstāvēt. Pēc tam svinīgā gājienā no Skrundas pastaigu takas uz O.Kalpaka piemiņas vietu pilsētas centrā piedalījās karavīri, zemessargi, jaunsargi, kā arī aizsardzības ministre Ināra Mūrniece un Kuldīgas novada domes un Skrundas pilsētas un pagasta pārvaldes vadība. Pie O.Kalpaka piemiņas akmens skanēja svētku uzrunas un ar klusuma brīdi tika pieminēti tie, kas krituši par Latvijas brīvību. Notika arī jauno zemessargu uzņemšana un spēles *Jaunie Skrundas sargi* uzvarētāju apbalvošana.

„Pirms 104 gadiem šeit, Skrundā, mastā uzvijās Latvijas karogs. Pulkveža Kalpaka drosmie aizrāva, un bija skaidrs – Latvija pastāvēs,” sacīja aizsardzības ministre I.Mūrniece. Pēc viņas teiktā, šodienas kontekstā personība, kas apveltīta ar lielu drosmi

Karoga dienas gājieni, protams, izpelnījās arī iedzīvotāju uzmanību. Vieni vēroja, citi fotografēja un filmēja ar telefonu.

Gājiena dalībnieki no Skrundas pastaigu takas dodas uz pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas vietu pilsētas centrā.

Balvas skolu komandām pasniedza aizsardzības ministre Ināra Mūrniece un Zemessardzes 4. Kurzemes brigādes komandieris pulkvedis Andris Rieksts.

Jūras spēku orķestra melodijas piešķīra gājienam svinīgu noskaņu.

un iedvesmo citus, neapšaubāmi ir Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis. „Tikko kā esmu atgriezies no Ukrainas. Tur cilvēki cīnās ne tikai par savas tautas, savu ģimeņu un pašu izdzīvošanu, bet arī par mūsu visu kopīgo brīvību. Ukrainas aizstāvības līnija – tā ir

arī Latvijas aizsardzības līnija. Tāpēc Ukrainu karā pret Krieviju mēs atbalstām un atbalstīsim tik ilgi, cik tas būs nepieciešams,” Latvijas brīvības kontekstā uzsvēra ministre.

Svinīgo gājieni vēroja arī iedzīvotāji. Skrundeņiece Ieva

atziņst: „Karoga svētkos piedalos pirmo reizi. Pavasarī iestājos Zemessardzē, tāpēc tagad tādi pasākumi mani interesē vairāk. Gribu arī atbalstīt dēlu, kurš darbojas jaunsargos un šodien piedalās pasākumā. Zemessardzē iestājos tāpēc, ka gribēju būt ga-

tava un zināt, ko darīt, ja Latvijā pēkšņi notiek līdzīgi kā Ukrainā. Gribu spēēt valstij palīdzēt, ja tāda vajadzība būtu.”

Vairāk foto:
www.kurzemnieks.lv
Līgas Gabrānes
teksts un foto